

Biz bazar iqtisadiyyatını vergi yolu ilə tənzimləyirik.

Heydər ƏLİYEV

Vergilər

№ 03 (794) ■ 20 yanvar 2016

www.vergiler.az

Qiyməti: 55 qəp.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin yanında iqtisadi və sosial məsələlərin həlli ilə bağlı müşavirə keçirilib

Dövlətimizin başçısı müşavirədə nitq söyləyib:

- 2015-ci ildə dünya bazarlarında neftin qiymətinin kəskin aşağı düşməsi nəticəsində neft ixrac edən ölkələr bəzi çətinliklərlə üzləmişlər. Neftin qiymətinin düşməsi bu gün də davam edir. Biz 2016-cı ildə də bu prosesi müşahidə edirik. Son bir il ərzində neftin qiyməti 4 dəfə düşmüşdür. Yeni, bütün neft ixrac edən ölkələrin gəlirləri böyük dərəcədə azalmışdır. Təsəvvür edin, əgər hər hansı bir ailədə gəlirlər 4 dəfə aşağı düşsə, əlbəttə ki, o ailədə ailə büdcəsinə yenidən baxılmalıdır. Təbii ki, Azərbaycanın gəlirlərinin böyük hissəsi neftlə bağlıdır. Biz uzun illərdir çalışırıq ki, neftdən asılılığı azaldaq. Buna müəyyən dərəcədə nail ola bildik. Ancaq hələ ki, buna tam nail ola bilməmişik. Belə olan halda neftin qiymətinin aşağı düşməsi bizim iqtisadi vəziyyətimizə mənfi təsir göstərir. Hər bir ölkə və hər bir ailə ayağını yorğanına görə uzatmalıdır. Deyə bilərəm ki, Azərbaycan bu vəziyyətdən çıxmaq üçün çox ciddi addımlar atır. Bizimlə eyni vəziyyətdə olan ölkələr arasında bu böhranlı vəziyyətdən Azərbaycan ən az itkilərlə çıxma bilmişdir.

Nazirlər Kabinetinin 2015-ci ilin yekunlarına həsr edilmiş iclasında həm vəziyyətin təhlili, eyni zamanda, müvafiq tapşırıqlar verilmişdir. Bu tapşırıqlar mütləq yerinə yetirilməlidir. Belə olan halda Azərbaycan iqtisadiyyatı 2016-cı ildə öz templərini saxlayacaq və bu çətin vəziyyətdən ölkəmiz şəərəfə çıxacaqdır. Biz əvvəllərdən bundan da çətin vəziyyətlərlə üzləmişik. Azərbaycan xalqı və Azərbaycan dövləti buna oxşar bütün belə məqamlarda güclü iradə nümayiş etdirmişdir. Biz müstəqil dövlət quruculuğu işində çox böyük uğurlara nail ola bilmişdir. Bu gün Azərbaycan dünya miqyasında sürətlə inkişaf edən ölkədir. Son 10 il ərzində dünya miqyasında Azərbaycan qədər sürətlə inkişaf edən ölkə olmamışdır. Bu, həqiqətdir, realıqdır və bunu bütün göstəricilər təsdiqləyir. Beynəlxalq maliyyə qurumlarının hesabatlarında Azərbaycan əldə edilmiş uğurlar daim qeyd edilir.

Deyə bilərəm ki, indiki dünya iqtisadi böhranını heç kim təsvir edə bilməzdi. Heç kimin ağına gələ bilməzdi ki, bir il ərzində neftin qiyməti 4 dəfə aşağı düşsün. Bir daha demək istəyirəm, dünya iqtisadiyyatı indi böhran içindədir, böyük ölkələrdə iqtisadi sahədə çox ağır proseslər gedir. Ancaq bununla belə dünya iqtisadiyyatı bu qədər tənəzzülə uğramayıb ki, neftin qiyməti 4 dəfə aşağı düşsün. Burada təbii ki, başqa səbəblər, geosiyasi səbəblər də var. Ancaq bu, bugünkü müşavirənin mövzusu deyil. Əsas mövzu ondan ibarətdir ki, biz bu vəziyyətdən ən az itkilərlə çıxmaq və bu istiqamətdə əlavə tədbirlər görülməlidir. İlk növbədə, islahatlar dərinləşməlidir, müvafiq tapşırıqlar verilməlidir. Son həftə ərzində mən hökumət üzvləri ilə bir neçə müşavirə keçirmişəm, müxtəlif fikirlər, təkliflər səslənibdir və artıq bu təkliflərin icra edilməsinə başlanılıb.

Bugünkü müşavirədə əlavə tapşırıqlar veriləcək. Əminəm ki, bu

İndiki şəraitdə, ilk növbədə, insanların sosial müdafiəsi məsələləri öz həllini tapmalıdır və tapır. Pensiyaların və əmək haqlarının 10 faiz qaldırılması bu istiqamətdə atılan önəmli addımdır

tapşırıqlar yerinə yetirilərkən həm ölkə iqtisadiyyatı yeni nəfəs alacaq, iqtisadi fəallıq artacaq, əlbəttə ki, həm də insanların sosial müdafiəsi lazımı səviyyədə təmin ediləcəkdir. İlk növbədə, biz insanların sosial müdafiəsi məsələlərini daim diqqətdə saxlamalıyıq. Əslində bu, bizim siyasətimizin əsas istiqamətlərindən biri olmuşdur. Azərbaycanda çox genişmiqyaslı sosial siyasət aparılır. Dəfələrlə bəyan etmişəm ki, bizim siyasətimizin mərkəzində Azərbaycan vətəndaşlarıdır. Son illər ölkədə aparılan işlərin əsas məqsədi Azərbaycan vətəndaşının rifah halını yüksəltmək, işsizliyi, yoxsulluğu aradan qaldırmaq idi.

Ona görə indiki şəraitdə, ilk növbədə, insanların sosial müdafiəsi məsələləri öz həllini tapmalıdır və tapır. Qeyd etməliyim ki, pensiyaların və əmək haqlarının 10 faiz qaldırılması bu istiqamətdə atılan önəmli addımdır. Bizim imkanımız hələlik buna çatır. Bir daha demək istəyirəm ki, hər bir dövlət ayağını yorğanına görə uzatmalıdır. Onu da qeyd etmək istəyirəm ki, neftlə zəngin olan ölkələrin böyük əksəriyyətində və bu gün bu neftin qiymətinin düşməsindən əziyyət çəkən ölkələrin böyük əksəriyyətində buna oxşar addımları biz müşahidə etmirik. Hər halda bu barədə məndə məlumat yoxdur ki, hansısa bir ölkə indiki böhran şəraitində əmək haqlarını, pensiyaları qaldırsın. Bu, çox ciddi sosial addımdır. Bir daha demək istəyirəm ki, bizim güclü sosial siyasətimizin təzahürüdür. Bu təşəbbüsü reallaşdırmaq üçün dövlət büdcəsindən 100 milyonlarla manat vəsait xərclənəcəkdir. İndiki şəraitdə bu, nə deməkdir, hesab edirəm ki, bunu izah etməyə ehtiyac yoxdur. İstisna edilmir ki, il ərzində bu məsələyə yenidən baxılacaq. Əlbəttə ki, bu, bizim imkanlarımızla bağlı olan məsələdir.

Süni bahalaşmaya qarşı çox ciddi mübarizə aparılmalıdır və aparılır. Əfsuslar olsun ki, bəzi hallarda tədbirlər dərinləşməlidir və aparılır. Əfsuslar olsun ki, bəzi hallarda tədbirlər dərinləşməlidir və aparılır. Əfsuslar olsun ki, bəzi hallarda tədbirlər dərinləşməlidir və aparılır. Əfsuslar olsun ki, bəzi hallarda tədbirlər dərinləşməlidir və aparılır.

2008-2009-cu illərin dünya iqtisadi böhranı zamanı inkişaf et-

miş ölkələr tərəfindən atılmış addımlar təhlil edilir və biz də daxili iqtisadi vəziyyəti nəzərə alaraq düşünlü addımlar atmalıyıq. Əlbəttə, nəzərə alsaq ki, bizim valyuta gəlirlərimiz böyük dərəcədə azalır, valyuta bazarının tənzimlənməsi bu istiqamətdə önəmli tədbirlərdən biridir.

Geniş özəlləşdirmə proqramı hazırlanmalıdır, müvafiq göstəricilər verilməlidir. Biz həm xarici, həm yerli investitorları bu işə cəlb etməliyik. Hələ ki, Azərbaycanda bir çox özəlləşdirilməmiş müəssisələr var və onların fəaliyyəti dayanıbdır. Bəzi hallarda bu müəssisələr yarıda qalmış vəziyyətdədir, onların çox böyük torpaq sahələri var. Biznes mühitini yaxşılaşdırmaq və iqtisadi canlanmanı sürətləndirmək üçün mütləq geniş özəlləşdirmə proqramı həyata keçirilməlidir. Bu proqram tam şəffaf keçirilməlidir, beynəlxalq ekspertlər bu işə cəlb olunmalıdır. Yerli və xarici investitorlar üçün elə şərait yaratmalıyıq ki, onlar böyük maraqları və həvələri vəsait qoysunlar. Nəzərə alsaq ki, Azərbaycanın uzunmüddətli uğurlu inkişafı heç bir investorda şübhə doğurmur, Azərbaycan iqtisadiyyatı dayanıqlı şəkildə inkişaf edəcək. Burada həm neft-qaz amili var, həm də Azərbaycanda qeyri-neft sektorunun inkişafı sürətlə gedir. Keçən il Azərbaycanda qeyri-neft sektorunda 8 faizdən çox artmışdır. Bu, görülən işlərlə bağlı olan nəticədir. Ona görə yenə də demək istəyirəm, elə şərait yaratmalıyıq ki, xarici və yerli investitorlar bu özəlləşdirmə proqramında böyük maraqla iştirak etsinlər.

Neftin qiymətinin kəskin düşməsindən və qonşu ölkələrdə milli valyutaların devalvasiyasından sonra, əlbəttə ki, biz də manatı əvvəlki səviyyədə saxlaya bilmədik. Baxmayaraq ki, buna çox çalışırıq. Deyə bilərəm ki, qonşu valyutalar arasında Azərbaycan manatı ən çox müqavimət göstərən valyuta idi. Ancaq devalvasiya qaçılmaz idi və bunun səbəbinin Azərbaycanın daxili vəziyyəti ilə heç bir əlaqəsi yoxdur. Bu, xaricdə formalaşan səbəblərdir.

İndiki vəziyyətdə milli valyutamıza etimad müəyyən qədər azalıb. Biz bu etimadı bərpa etməliyik. Manat sabit valyutadır. On il

ərzində - 2005-ci ildə pul islahatı aparıldıqdan sonra on il ərzində manat nəinki öz məzənnəsini saxlayıb, hətta dollara qarşı 30 faiz bahalaşmışdır. Əslində əgər biz on ilin dinamikasına baxsaq, pul islahatı aparıldıqdan sonra manat elə bil ki, hər il 5 faiz qiymətini itirir. Ancaq bu, bir il ərzində olduğu üçün, əlbəttə ki, bunun təsiri daha da ciddi olubdur. Ona görə indiki şəraitdə biz manatın inamı bərpa etməliyik. Biz deyəndə, əlbəttə, mən dövləti, hökuməti, iqtisadi bloku, bank sektorunu və vətəndaşları nəzərdə tutaram. Biz hamımız bu istiqamətdə iş aparmalıyıq.

Əfsuslar olsun ki, Azərbaycanda dollarizasiya prosesi gedir. Bunun heç bir iqtisadi əsası yoxdur. Bəzi ölkələrin devalvasiyaya uğrayan valyuta bazarına nəzər salsaq görərik ki, orada dollarizasiya getmir. Azərbaycanda müəyyən dərəcədə ajiotaj yaranmışdır. Özü də bu ajiotaj yenə də başqa ölkələrdə baş verən proseslərlə bağlı idi. Məsəl üçün, 2014-cü ilin sonu, 2015-ci ilin əvvəli misal kimi götürülə bilər. O vaxt Azərbaycanda manatla bağlı heç bir problem yox idi. Qonşu ölkələrdə milli valyutalar dəyərdən düşürdü. Əfsuslar olsun ki, bizdə bəzi qurumlar və insanlar bu vəziyyəti Azərbaycan realiyatına da keçirməyə cəhd etmişdilər. Ondan sonra - keçən ilin yay aylarında valyuta bazarında müsbət meyillər müşahidə olunmağa başlamışdır. Bu da təbii idi. Çünki görülən tədbirlər bunu dik-tə edirdi. Ancaq yenə də bəzi qonşu ölkələrdə milli valyutalar kəskin şəkildə aşağı düşdü və dərhal Azərbaycanda ajiotaj yarandı. Ona görə indiki vəziyyətin yaranmasında Azərbaycan daxilində baş verən heç bir amil yoxdur. Bütün bu amillər könərdə formalaşmışdır. Neftin qiymətinin düşməsi, qonşu ölkələrdə milli valyutaların dəyərdən düşməsi və bunun bir neçə dalğası əfsuslar olsun ki, Azərbaycanda da valyuta bazarında panikaya, ajiotaj yaratmışdır.

Dollara qarşı bütün valyutaların ucuzlaşması prosesi gedir. Hətta avro da öz dəyərini saxlaya bilmədi, təxminən 30 faiz ucuzlaşdı. Ona görə manatın məzənnəsinin sabit saxlanması təkcə hökumətə asılı deyil. Əlbəttə, burada islahatlar dərinləşəcək, əlavə addımlar atılacaq. Amma vətəndaşlar da bununla bağlı hökumətlə bir istiqamətdə fəaliyyət göstərməlidirlər. Bu halda əminəm ki, manatın inam bərpa olundandan sonra biz bu vəziyyətdən ən az itkilərlə çıxma biləcəyik.

Bank sektorunun tənzimlənməsi məsələləri də öz həllini tapacaq. Təkliflərə baxılır. Problemlə bankların sağlamlaşdırılması prosesi getməlidir, bank konsolidasiyası aparılmalıdır və əmanətlərin sığortalanması məsələsi də öz həllini tapmalıdır. Bir neçə il bundan əvvəl Azərbaycan bu praktikanı tətbiq etməyə başlamışdır və indi dövlətlərin sığortalanması üçün əlavə tədbirlər görülməlidir. Əminəm ki, görülməli tədbirlər həm bank sektoruna, eyni zamanda, milli valyutamıza olan inamı böyük dərəcədə artıracaq. Əminəm ki, bu addımlar çox müsbət nəticə verəcəkdir.

Azərbaycan iqtisadiyyatının vəziyyəti çox möhkəmdir və müsbətdir. Bütün iqtisadi göstəricilər bunu göstərir. Hətta böhranlı ildə Azərbaycan iqtisadiyyatı inkişaf edib. Ümumi daxili məhsul, qeyri-neft sektoru, sənaye istehsalı artıb, kənd təsərrüfatı təxminən yeddi faiz artıb. Bizim valyuta ehtiyatlarımız yaxşı səviyyədədir. Valyuta ehtiyatlarımızı qoruyuruq. Xarici dövlət borcumuz çox aşağı səviyyədədir, təxminən 12 faiz səviyyədədir. Devalvasiyadan əvvəl isə 10 faizdən az idi. Yəni, bu, dünya miqyasında ən yaxşı göstəricilərdən biridir. Bütün bu amilləri, iqtisadi dayanıqlılığı və xarici borcumuzun aşağı səviyyədə olmasını nəzərə alaraq, hesab edirəm ki, biz xarici maliyyə bazarlarından lazım olan həcmə valyuta resurslarını Azərbaycana cəlb edə bilərik. Bu məsələlərlə bağlı müvafiq tapşırıqlar verilmişdir. Hesab edirəm ki, tezliklə bu məsələyə də baxılmalıdır. Mən şəxsən heç vaxt tərəfdarı deyildim ki, Azərbaycanın xarici dövlət borcu artsın. Çünki həmişə istəyirdim ki, 10 faizi keçməsin. Ancaq indiki vəziyyətdə nəzərə alsaq ki, bizdə bu səviyyə cəmi 12 faizdir, - bəzi inkişaf etmiş ölkələrdə 100 faizdir, 120 faizdir, 150 faizdir, - yəni, çox az ölkə tapılır ki, orada xarici borc bizdəki səviyyədə olsun. Bunun nəzərə alaraq deyə bilərəm ki, xarici valyuta bazarlarından əlavə valyuta resurslarının cəlb edilməsi bizim üçün heç bir problem yaratmaz. Ona görə hesab edirəm ki, bu məsələ ilə bağlı addımlar atılmalıdır.

Dövlət istiqrazlarının buraxılması məsələsinə də baxıla bilər. Bu da beynəlxalq praktikada çox tez-tez baş verən hadisədir. Hətta bizimlə müqayisə edilməz dərəcədə daha da böyük həcmdə neft hasil və ixrac edən ölkələr buna gedirlər. Ən böyük neft ixrac edən ölkələr buna gedirlər, xarici maliyyə bazarlarından valyutaları cəlb edirlər. Ona görə biz də buna getməliyik. Burada heç bir problem yoxdur. Əslində, bu, imkan yaradacaq ki, biz iqtisadiyyata daha da böyük tökan verək.

Əlbəttə ki, indiki şəraitdə qeyri-neft sektorunun inkişafı daha da böyük prioritet olmalıdır. Mən qeyri-neft sektorunun inkişafı haqqında artıq neçə ildir ki, həm deyirəm, həm də praktiki addımlar atılır. Regionların inkişafı, regionlarda infrastrukturun, sosial infrastrukturun yaradılması, yolların, qaz xətlərinin, elektrik stansiyalarının, məktəblərin, xəstəxanaların, kənd yollarının tikintisi, müəssisələrin, iş yerlərinin yaradılması - bütün bunlar son illər Azərbaycan realiyatlarını əks etdirir. Əgər vaxtilə qeyri-neft sektorunun inkişafı ilə məşğul olmasaydıq, bu gün biz ölkə daxilində olan tələbatı heç ödəyə bilməzdik.

Əfsuslar olsun ki, bu gün biz ərzaq təhlükəsizliyini tam təmin edə bilməmişik. Bunun obyektiv səbəbləri var. Biz hələ ki, dünya bazarlarına qeyri-neft sektoru xətti, böyük ixrac malları ilə çıxma bilmirik. Bunun da səbəbi ondan ibarətdir ki, ilk növbədə biz idxal azaltmalıyıq.

Davam 2-ci səhifədə

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin yanında iqtisadi və sosial məsələlərin həlli ilə bağlı müşavirə keçirilib

Əvvəli 1-ci səhifədə

Çünki müstəqilliyimizin ilk illərində Azərbaycanda heç nə istehsal olunmurdu. Bütün istehlak malları, o cümlədən gündəlik tələbat malları xaricdən gəlirdi. Bu gün Azərbaycan böyük dərəcədə öz ehtiyaclarını ödəyir - həm tikinti materialları, həm ərzaq malları sahələrində. Ancaq bu yerli istehsal mallarının tərkibində xarici komponent var. Biz növbəti illərdə çalışmalıyıq ki, bu xarici komponenti də aradan götürək. Azərbaycan istehsal olunan bütün ərzaq məhsullarının xammalı da məhz Azərbaycan mənşəli olsun. Ona görə qeyri-neft sektorunun inkişafı sürətlə gedir və gedəcəkdir.

Bu il Sahibkarlığa Kömək Milli Fondunun xətti ilə fermerlərə, iş adamlarına ən azı 250 milyon manat güzəştli kredit veriləcəkdir. Onların da vəsaitlərini nəzərə alsaq, iqtisadiyyatın real sektoruna, o cümlədən regionlarda qoyulacaq investisiyaların həcmi təqribən 1 milyard manata yaxın olmalıdır. İqtisadiyyat Nazirliyi 1 milyard 500 milyon manat həcmində investisiya layihələrini tərtib edib,

hazırlayıb. Bu layihələr tezliklə icra edilməlidir. Hesab edirəm ki, Azərbaycanın iş adamları ilk növbədə Azərbaycana sərmayə qoymalıdır ki, bu sahədə biz qısa müddət - bir-iki il ərzində öz ehtiyaclarımızı tam bağlaya bilək. Vəzifə bundan ibarətdir.

Bələklə, qeyri-neft sektorunun inkişafı imkan verəcək ki, biz idxaldan asılı olmağa. Belə olan halda qiymətlərin tənzimlənməsi də lazımı səviyyədə təmin ediləcək. Mən qeyd etdim ki, biz görülən tədbirlər notifikasiyasında unun qiymətini əhəmiyyətli dərəcədə aşağı sala bildik. Ancaq biz özümüzü unla, taxilla tam təmin edə bilmirik. Ona görə müəyyən dərəcədə problemlər yaranır. Ancaq bu gün yaradılan iri fermer təsərrüfatları, taxılçılıqla məşğul olan təsərrüfatlar və yeni yaradılacaq müəssisələr qısa müddət ərzində bu problemin həllinə kömək göstərməlidirlər. Dövlət öz tərəfindən lazımı tədbirləri görür. Fermerlər də bu işlərə fəal qoşulublar. Bank sektorunun əlbəttə ki, burada çox böyük rolu olacaq. Əminəm ki, bank sektorunun tənzimlənməsi prosesi başa çatandan sonra bank sektoru

bu sahəyə xüsusi diqqət göstərməlidir. Bu, mənim onlara göstərişidir. Dövlət özəl banklara kömək göstərir, onları bəzi hallarda xilas edir. Onlar da öz növbəsində dövlətin maraqlarını təmin etməlidirlər. Onlar dövlətə lazım olan sahələrə investisiya yatırılmalı, kredit verməlidirlər. Qeyri-neft sektoru dedikdə əlbəttə ki, mən ilk növbədə kənd təsərrüfatı, sənaye istehsalı və emal sənayesini nəzərdə tuturam. Bu istiqamətlərə əlavə vəsait də təmin edilməlidir.

Biz iqtisadi fəallığı artırmalıyıq. Təbii ki, gəlirlər azaldıqca bizim investisiya qoyuluşumuz da, dövlət xətti ilə qoyulan investisiyaların həcmi də azalır. Bu da öz növbəsində iqtisadi fəallığı müəyyən dərəcədə aşağı salır. Bu, realıdır, bir-biri ilə bağlı olan məsələlərdir. Ona görə, biz görüləcək əlavə tədbirlər notifikasiyasında iqtisadi fəallığı artırmalıyıq, həmçinin tikinti sektorunda. Bakıda, böyük şəhərlərdə və bütün şəhərlərdə tam imkan verilməlidir ki, iş adamları böyük tikinti layihələrini icra etsinlər. Bəzi hallarda burada iş adamları müxtəlif çətinliklərlə üzləşirlər - bürokratiya, korrupsiya.

Onlara qarşı əsassız tələblər irəli sürülür. Bütün bunlar yığılır. Tikinti sektoru tam sərbəst şəkildə inkişaf etməlidir. Əlbəttə ki, şəhərsalma qaydalarına riayət etmək şərti ilə. Əlbəttə, biz imkan verə bilmərik ki, burada xaotik vəziyyət yarasın. Ancaq bütün süni əngəllər aradan qaldırılmalıdır.

Əgər qanunvericilikdə, yaxud da qaydalarda hər hansı bir düzəlişlər edilmədirsə, biz bunları da etməliyik. Onu da qeyd etməliyik ki, Dünya Bankının «Doing Business» hesabatlarında Azərbaycanın müxtəlif istiqamətlər üzrə islahatları yüksək qiymətləndirilir. Ancaq bizi ən çox geri qoyan sahə tikinti sektorunda, bax bu qeyri-normal vəziyyətdir. Çünki burada o qədər icazələr tələb olunur və burada o qədər pozuntular var ki, hətta beynəlxalq qurumlar da bunu qeyd edirlər. Ona görə mən bu gün ciddi tapşırq verirəm bütün şəhər və rayon icra hakimiyyəti orqanlarına, ilk növbədə Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinə ki, bundan sonra tikinti ilə bağlı heç bir süni əngəl olmasın. İş adamlarına da müraciət edirəm, əgər sizdən kimsə qanunsuz nə isə tə-

ləb edəcəksə birbaşa məlumat verin və o qanunsuz əməlləri törətmək istəyənlər ciddi şəkildə cəzalandırılacaqlar. Mənə mütəmadi qaydada məlumat verilməlidir ki, hər rüb nə qədər tikinti layihəsi icra edilir, harada və bunun əmək bazarına olan təsiri nədən ibarətdir?!

Burada, əlbəttə ki, biz ilk növbədə iş adamlarının fəaliyyətini gözəyirik. Eyni zamanda, ipoteka xətti ilə böyük tikinti layihələri icra edilə bilər. Əfsuslar olsun ki, bizdə bu sektorda durğunluq müşahidə olunur. Mən ipoteka ilə bağlı öz fikirlərimi dəfələrlə bildirmişəm, o cümlədən Nazirlər Kabinetinin toplantılarında. Ancaq bu proses hələ ki kütləvi xarakter alməyib. Bunu dərhal başlamaq, yəni, davam etdirmək lazımdır. Təxirəsalınmaz tədbirlər görülməlidir. Bu tədbirlər haqqında mənə məlumat verilməlidir. Biz nə etməliyik ki, ipoteka xətti ilə tikiləcək bu binaların inşasını sürətləndirək?!

Bir sözlə, iqtisadi islahatlar dərinləşməlidir. Biz burada inkişaf etmiş ölkələrin müsbət praktikasını mütləq nəzərə almalıyıq. Bizim bütün iqtisadi və maliyyə sistemimiz şəffaflaşdırılmalıdır. Bank sek-

toru inkişaf etməlidir. Biznes mühiti daha da yaxşılaşdırılmalıdır. İş adamlarına daha da yaxşı şərait yaradılmalıdır. Bütün bürokratik əngəllər aradan qaldırılmalıdır. Bu tapşırıqlar yerinə yetirilməlidir. Belə olan halda biz tezliklə müsbət dinamikanı sürətləndirə bilirik.

Son illər ərzində bütövlükdə iqtisadi sahədə aparılan siyasət özünü doğruldur. Azərbaycan son 10 il ərzində dünya miqyasında ən sürətlə inkişaf edən ölkədir. Sadəcə olaraq indiki şəraitdə biz fəaliyyətimizi daha da təkmilləşdirməliyik. Azərbaycanda düşünülənmiş siyasət, iqtisadi islahatlar aparılır. İnsanların vətənpərvərlik hissi yüksək səviyyədədir. Xalqla iqtidar birliyi möhkəmdir. Bax, bu, durugurlarımızın əsas amilləri. Dövlət, hökumət, vətəndaşlar bir yerdə olaraq bu gözlənilməz vəziyyətdən çıxış yollarını müəyyən etməlidirlər. Dövlətin bu istiqamətdə çox ciddi proqramı vardır. Əminəm ki, belə olan halda 2016-cı ildə Azərbaycanda iqtisadi inkişafıla bağlı heç bir problem olmayacaq. Qarşıda duran bütün sosial və iqtisadi vəzifələr icra ediləcək. Əminəm ki, belə də olacaq.

Nağdsız ödənişlər vergidən yayınma hallarının qarşısını alır

«Biz nağd pul dövriyyəsi sferasını azaltmalıyıq. Nağdsız ödəmələr genişləndirilməlidir. Müxtəlif vasitələr var. Buna nail olmaq üçün, o cümlədən fiskal təşviq mexanizmləri tətbiq edilməlidir ki, şirkətlər maraqlı olsunlar ki, nağdsız əməliyyatlar aparılsın».

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Nağdsız hesablaşmaların kütləviləşməsi, ödənişlərin kartlar vasitəsilə aparılması bir tərəfdən iqtisadiyyatın idarə edilməsini, digər tərəfdən isə vergitutma bazasının genişlənməsini və iqtisadi münasibətlərdə şəffaflığın artırılmasını asanlaşdırır. Elə buna görə də ölkənin sosial-iqtisadi inkişafının keyfiyyətə yeni mərhələsində nağdsız dövriyyənin genişləndirilməsi dövlət strukturları qarşısında başlıca vəzifələrdən biri kimi müəyyənləşdirilməlidir.

Nağdsız ödəniş etməyə vətəndaş maraqlı olmalıdır

Hazırda əhalidə 6 milyondan çox müxtəlif tipli ödəniş kartları olsa da, alış-veriş zamanı ondan istifadə edənlərin sayı azdır. Bu çatışmazlığın aradan qaldırılması üçün nağdsız ödənişlər sahəsində stimullaşdırıcı tədbirlərin görülməsi və əhalinin fəallığının artırılması xüsusi aktualıq kəsb edir.

Ölkəmizdə nağdsız ödənişlər infrastrukturunun təkmilləşdirilməsi məqsədilə qabaqcıl beynəlxalq təcrübə öyrənilir və müntəzəm idarə tərtib edilir. Vergilər Nazirliyi nağdsız ödənişlərin təşviqi və əhalinin ödəniş kartlarının imkanlarından istifadə etməsi üçün ardıcıl iş aparır. Vergi ödəyiciləri arasında obyektlərdə quraşdırılmış POS-terminallardan istifadə vermişlərinin aşılınması, eləcə də nağdsız ödənişlərin əlverişliliyi və üstünlükləri barədə geniş izahat və təbliğat işləri həyata keçirilir.

Aparılan işlərin əsas məzisi ondan ibarətdir ki, vətəndaşlar nağdsız ödənişlərin ictimai əhəmiyyətini dərk edə bilsinlər, bu məsələdə «maraqlı tərəf» çevrilsinlər. Hər kəs anlamalıdır ki, nəzərətdən kənar qalan iqtisadi əməliyyatlar bir tərəfdən dövlət büdcəsinə vergi daxilolmalarının məbləğinin azalmasına, digər tərəfdən isə iqtisadi mexanizmlər vasitəsilə dövlət tərəfindən iqtisadi tənzimləmə üsullarının səmərəliliyinin aşağı düşməsinə səbəb olur. Nağdsız ödənişlər vəsaitlərin dövriyyəsinin sürətləndirilməsində, nağd pulların çapı, daşınması, saxlanması və təsərrüfat əməliyyatlarının xərclərinin azalması, bütövlükdə iqtisadiyyatın inkişafında əhəmiyyətli rol oynayır.

Stimullaşdırıcı tədbirlərin görülməsinə ehtiyac var

Nağdsız ödəmə aləti kimi POS-terminallar həm ödəniş kart sahibləri, həm də biznes subyektləri üçün faydalıdır. Çünki ödəniş məbləğlərinin dəqiq olması və hesablaşmaların rahat aparılması, müştərilərin sayının artırılması, nağd vəsaitlərlə həyata keçirilən əməliyyatlarda iş yükünün azaldılması, mal və xidmətlər üzrə he-

سابlaşmalar zamanı təhlükəsizliyin təmin olunması, şəxsi büdcənin düzgün planlaşdırılması baxımından, POS-terminallardan istifadə daha məqsədəuyğundur.

Ən ucqar bölgələrimizdə belə, POS-terminalların tətbiqinin genişləndirilməsi, ticarət, məişət və digər xidmətlərin göstərilməsi zamanı müştərilərlə nağdsız əməliyyatların aparılması üçün stimullaşdırıcı tədbirlərin görülməsi ehtiyac var. Respublikamızda nağdsız dövriyyənin inkişaf etmiş ölkələr səviyyəsinə çatdırılması, habelə ödəniş xidmətlərinin institusional və hüquqi bazasının daha da təkmilləşdirilməsi məqsədilə qəbul edilmiş «Azərbaycan Respublikasında müasir elektron ödəniş xidmətlərindən istifadənin genişləndirilməsi üzrə 2013-2017-ci illər üçün Dövlət Proqramı»na uyğun olaraq, müasir elektron ödəniş alətləri və bank texnologiyalarından istifadənin genişləndirilməsi, elektron ticarətin inkişafının sürətləndirilməsi, nağdsız dövriyyənin xüsusi çəkisinin artırılması, ödəniş sistemləri və hesablaşmalar sahəsində qanunvericilik bazasının təkmilləşdirilməsi və digər mühüm tədbirlər nəzərdə tutulmuşdur.

Vergi və rüsumların elektron formada ödənilməsi üzrə zəruri tədbirlər görülür

Nazirlər Kabinetinin qərarı ilə «Vergi ödəyicisinə verilmiş vergi hesab-fakturası üzrə alınmış malların (iş və xidmətlərin) dəyəri ödənilmədən ƏDV-nin ödənilməsi, ƏDV-nin depozit hesabında uçotun aparılması, ƏDV-nin hərəkəti, bu hesab üzrə aparılan əməliyyatlardan ƏDV-nin əvəzləndirilməsi və dövlət büdcəsinə köçürülməsi Qaydaları» təsdiq edilmişdir. Bununla əlaqədar olaraq, Vergilər Nazirliyi tərəfindən ƏDV-nin depozit hesabı və ƏDV sub-uçot hesabları üzrə vəsaitlərin uçotunu aparan, vergi ödəyicilərinə ƏDV-nin depozit hesabından istifadə imkanını yaradan İnternet Vergi İdarəsinin müvafiq modulu istifadəyə verilmişdir. Hər bir vergi ödəyicisinə bu moduldan istifadə etmək üçün depozit hesabdan əməliyyatların aparılması imkanı yaradılmışdır. ƏDV depozit hesabının üstünlükləri, vəsaitlərin dövlət büdcəsinə elektron formada ödənilməsi qaydaları barədə vergi ödəyiciləri daim məlumatlandırılır. Vergi ödəyicilərinə daha əlverişli şərait yaratmaq məqsədilə Vergilər Nazirliyi, Mərkəzi Bank və bank idarələri arasında hesabların açılması və hesablanğı vergilər üzrə borcların, faizlərin, təbiiq edilmiş maliyyə sanksiyalarının dövlət büdcəsinə alınması üçün banklara təqdim olunan şəhadətnamə-dublikatların və sərəncamların elektron mübadiləsi aparılmaqdadır.

Rəşad SADIQOV

Vergi Məcəlləsində dəyişiklik yeni iqtisadi sahələrin, real sektorun yaradılmasına xidmət edir

Yanvarın 19-da Milli Məclisin növbədənəkar iclasında Vergi Məcəlləsində dəyişiklik edilib. AZƏR-TAC xəbər verir ki, məcəllədə nəzərdə tutulan dəyişikliklər Azərbaycana investisiya axınının təmin edilməsinə, yeni iqtisadi sahələrin, real sektorun yaradılmasına yönəldilib. Məcəllənin 102-ci maddəsinə edilən dəyişikliklərə əsasən, fevralın 1-dən etibarən üç

il müddətində yerli və xarici bankın Azərbaycanda fəaliyyət göstərən filialı tərəfindən fiziki şəxslərin əmanəti üzrə ödənilən illik faiz gəlirləri, habelə emittet tərəfindən investisiya qiymətli kağızlar üzrə ödənilən dividend diskont (istiqrazların nominallığından aşağı yerləşdirilməsi notifikasiyasında yaranmış fərq) və faiz gəlirləri vergidən azad edilir.

Mədən vergisinin dərəcələrinin optimallaşdırılması zəruri idi

20 oktyabr 2015-ci il tarixdə Milli Məclis tərəfindən «Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsinə dəyişikliklər edilməsi barədə» Qanun qəbul edilmiş və ölkə başçısının 7 dekabr 2015-ci il tarixli fərmanı ilə təsdiq edilmişdir. Həmin dəyişikliklərdən biri də mədəniyyət vergisi ilə bağlıdır. Qeyd edək ki, ölkə ərazisində, o cümlədən Xəzər dənizinin Azərbaycan sektorunda faydalı qazıntıların çıxarılmasına görə mədəniyyət vergisi tutulur. Mədəniyyət vergisi dövlət büdcəsinə, yerli əhəmiyyətli tikinti materialları üzrə mədəniyyət vergisi isə yerli büdcəyə (bələdiyyə) ödənilir.

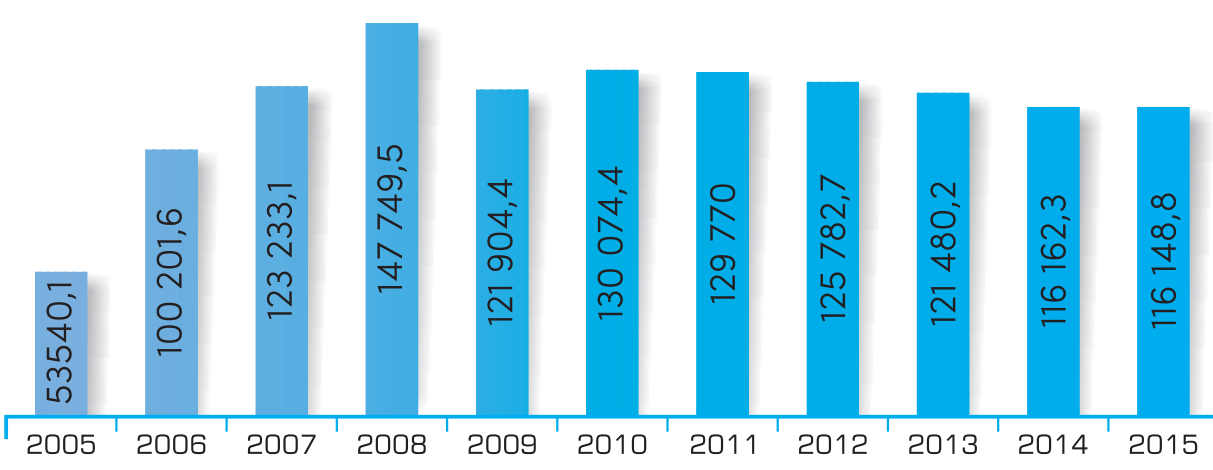
Mədəniyyət vergisinə edilən dəyişikliklərə gəlincə, yerin təkindən çıxarılan faydalı qazıntıların hər kubmetri üçün dövlət büdcəsinə ödənilən mədəniyyət vergisinin dərəcəsi 50 qəpikdən 2 manata, yüngül doldurucular (keramzit, aqloporit) istehsalı üçün gillər, seolit və barit faydalı qazıntıları, sement xammalı (əhəng daşı, mergel, gil, vulkan külü), kvarts qumları, vulkan külü və pemza, bentonit gilləri 50 qəpikdən 1 manata yüksəlib. Üzlük daşları (mərmər, qabbro, tuflar, travertin, mərmərləşmiş əhəngdaşı) üçün vergi dərəcəsi əvvəlki kimi 1 manat saxlanılıb, yodlu-bromlu sular üçün 2

qəpikdən 4 qəpiyə, duz üçün 4 manatdan 6 manata, qiymətli və yarımqiymətli bəzək daşları üçün 4 manatdan 6 manata, mineral sular üçün isə 6 manatdan 10 manata qaldırılıb.

Dəyişiklikləri misalla izah edən idarə rəisi deyir ki, mineral suların istehsalı ilə məşğul olan vergi ödəyicisinin hesabat ayında 300 kubmetr mineral suya görə ödəməli olduğu mədəniyyət vergisinin məbləği 3000 manat (300 kubmetr x 10 manat) təşkil edir.

Yerin təkindən çıxarılan faydalı qazıntıların hər kubmetri üçün yerli (bələdiyyə) büdcəyə ödənilən mə-

Mədəniyyət vergisi üzrə vergi daxilolmalarının dinamikası (min manatla)

Vergilər Nazirliyinin Vergi siyasəti və strateji araşdırmalar Baş İdarəsinin Vergi siyasəti idarəsinin rəisi Nizat İmanov mədəniyyət vergisi ilə bağlı dəyişikliyi şərh edərək bildirmişdir: «Tikinti sektorunun bilavasitə əlaqəli olduğu qeyri-filiz faydalı qazıntıların hasilatı bu sektorun tərkib hissəsidir. Bu sahənin inkişaf etdirilməsi mədəniyyət vergi ödəyicilərinin hasil etdiyi qeyri-filiz faydalı qazıntıların həcmində artmasına səbəb olmaqla he-

dən vergisinin dərəcələri isə çınqıl xammalı, tikinti qumları və kərpic-kirəmit gilləri üçün 50 qəpikdən 1 manata qaldırılıb. Artıq yerli əhəmiyyətli tikinti materiallarının istehsalı ilə məşğul olan fiziki şəxslərin hesabat ayında 250 kubmetr tikinti qumuna görə yerli büdcəyə (bələdiyyə büdcəsinə) ödəməli olduğu mədəniyyət vergisinin məbləği 250 manat təşkil edir (250 kubmetr x 1 manat).

AYTƏN

20 Yanvar faciəsinin ildönümü qeyd olunub

Vergilər Nazirliyində 20 Yanvar faciəsinin 26-cı ildönümünə həsr olunmuş anım mərasimi keçirilib. Əvvəlcə şəhidlərin xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edilib. Sonra mərasimdə çıxış edən Bakı Dövlət Universitetinin «Kriminalistika və məhkəmə ekspertizası» kafedrasının müdiri, hüquq elmləri doktoru, professor Kamil Səlimov bu faciənin tarixi kökləri,

onu doğuran səbəblər barədə ətraflı məlumat verərək bildirdi ki, 1990-cı il yanvarın 20-də keçmiş sovet silahlı qüvvələrinin Azərbaycanda həyata keçirdiyi qanlı aksiya insanlığa qarşı törədilmiş ən ağır cinayətlərdən biri kimi tarixə düşüb. Həmin günlərdə Azərbaycan xalqının azadlığını, şərəf və ləyaqətini hər şeydən uca tutan Vətən övladları canlarından keçərək şəhidlik zirvəsinə ucalıblar. Ona gö-

rə də bu hadisə Azərbaycanın azadlığı və ərazi bütövlüyü uğrunda mübarizə tarixinə qəhrəmanlıq səhifəsi kimi daxil olub.

Bildirilib ki, 20 Yanvar faciəsi ilə bağlı ilkin araşdırma SSRİ Baş Prokurorluğu tərəfindən çox səthi aparılıb və baş vermiş hadisələrlə əlaqədar hərbiçilərin hərəkətlərində «cinayət tərkibi olmaması» qənaətinə gəlinərək, 22 dekabr 1990-cı il tarixli qərarla cinayət işinin icraatına xitam verilib və cinayət işinin materialları Moskvaya aparılıb. Azərbaycanın Baş Prokurorluğu tərəfindən 14 fevral 1992-ci ildə xitam qərarı ləğv edilərək, yenidən cinayət işi başlanılıb. İstintaqla müəyyən edilib ki, törədilən cinayət nəticəsində 132 nəfər günahsız insan qətlə yetirilib, 744 nəfər yaralanıb, 841 nəfər qanunsuz həbs olunub, yüzlərlə bina dağıdılıb, dövlətə və vətəndaşlara külli miqdarda ziyan dəyib.

Qeyd olunub ki, Qanlı Yanvar hadisələrinə əsl siyasi-hüquqi qiymət yalnız Azərbaycan xalqının ümummilli lideri Heydər Əliyevin yenidən hakimiyyətə qayıtmasından sonra verilib, faciənin günahkarlarını adları açıqlanıb. Ulu öndər 20 Yanvar qurbanlarının xatirəsini daim əziz tutub. Onun göstərişi və bilavasitə

iştirakı ilə Şəhidlər xiyabanında şəhidlərimizin adlarını əbədiləşdirən möhtəşəm abidə kompleksi ucaldılıb.

Mərasimdə çıxış edən Vergilər Nazirliyinin əməkdaşları 20 Yanvar faciəsinin səbəbləri, onun xalqımızın tarixində yeri və rolundan danışdı. Xüsusi vurğulanı ki, Azərbaycan xalqı 20 Yanvar qurbanlarının xatirəsini bu gün də əziz tutur. Azərbaycan Respublikasının Prezi-

denti İlham Əliyev şəhid ailələrinin sosial problemlərinin həlli ilə bağlı mütəmadi olaraq konkret tədbirlər həyata keçirir, onlara lazımı diqqət və qayğı göstərir.

Qeyd olunub ki, Azərbaycan tarixinin faciəvi, eyni zamanda şanlı səhifələrindən biri olan, xalqımızın milli birliyini gücləndirmiş 20 Yanvar faciəsi qurbanlarının xatirəsi daim qəlblərdə yaşayacaq.

BİR CÜMLƏ - BİR XƏBƏR

İqtisadiyyat və Sənaye Nazirliyinin adı dəyişdirilərək İqtisadiyyat Nazirliyi adlandırılıb.

Sahibkarların təklifləri nəzərə alınmaqla biznes mühitinin yaxşılaşdırılması istiqamətində yeni təkliflər toplusu hazırlanaraq hökumətə təqdim olunacaq.

Unun və çörəyin satışının əlavə dəyər vergisindən azad olunması əhali ilə yanaşı, sahibkarlar tərəfindən də çox müsbət qarşılanıb.

Ölkə başçısının müvafiq fərman və sərəncamları ilə ümumilikdə 3,6 mln. nəfəri əhatə edən sosial ödənişlərin artırılması nəzərdə tutulur.

Banklar üçün ehtiyat normaları sadələşdirildi

Azərbaycan Mərkəzi Bankı (AMB) bankların qeyri-qənaətbəxş və təhlükəli aktivlər üzrə ehtiyat dərəcələrini dəyişib. Qeyri-qənaətbəxş aktivlər üzrə ehtiyat dərəcəsi 30-dan 25 faizə, təhlükəli aktivlər üzrə ehtiyat dərəcəsi isə 60-dan 50 faizə endirilib. Bu addımın atılması yeni makroiqtisadi şəraitdə banklara reqlulyativ dəstəyin verilməsi, kredit portfelinin keyfiyyətinin saxlanması üçün banklar tərəfindən kreditlərin restrukturizasiya imkanından daha aktiv istifadə olunmasına imkan yaradılması məqsədi daşıyır.

Qeyd edək ki, qənaətbəxş aktivlər üzrə dərəcə 1 faiz, restrukturizasiya edilmiş və nəzarət altında olan aktivlər üzrə 2 faiz, restrukturizasiya edilməmiş və nəzarət altında olan aktivlər üzrə 1 faiz, ümidsiz aktivlər üzrə isə 100 faiz təşkil edir. Bundan başqa, AMB restrukturizasiya edilmiş aktivlərin təsnifləşdirilməsi qaydalarının redaksiyasına dəyişiklik edib. Bank mütəxəssisi Natiq Bədə-

lov mövzunun şərhini ilə bağlı bildirdi ki, dünyada baş verən qlobal maliyyə çətinliyi bütün ölkələrə təsir etdiyi kimi, bizdə də yan ötməyib. «Bildiyimiz kimi, bütün banklar kredit portfelinin keyfiyyətini saxlamaq üçün verilmiş hər bir kreditə görə məbləğindən, təminatından asılı olmayaraq ehtiyat yaradır. Bütün kreditlər hamısı vaxtılı-vaxtında ödənilmədiyi üçün hər bir kreditin gecikmə gününə görə ehtiyatının məbləği dəyişir. Bu isə o deməkdir ki, kredit gecikməyə düşdüylə halda, onun qaytarılması riski daha böyük olduğuna görə (yəni faizlər vaxtında ödənilmir, bunun da üstünə cərimə məbləği gəlir, kreditin ümumi məbləği artır və risk böyüyür) ehtiyatın məbləğini də artırır. Bu baxımdan, Mərkəzi Bank tərəfindən verilən bu qərar kommersiya banklarına öz problemləri kreditlərini daha rahat həll etmələri üçün bir dəstəkdir».

Fəxriyyə İKRAMQIZI

Azərbaycan xalqı XX əsrin sonlarında milli azadlıq uğrunda ayağa qalxaraq imperiya buxovlarından birdəfəlik azad olmaq üçün mübarizəyə başladı. Lakin bu şərəfli mübarizə qənzis ötüşmədi. 1990-cı il yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə sovet ordusu Ermənistanın təcavüzkar hərəkətlərindən və keçmiş SSRİ rəhbərliyinin ermənilərə havadarlığından hiddətlənən, Bakının küçələrinə və meydanlarına çıxaraq buna öz qəti etirazını bildirən xalq kütlələrinə qarşı hərbi əməliyyatlara başladı. Həmin gecə sovet imperiyasının rəhbərliyi Azərbaycan xalqının mübarizə əzmini qırmaq üçün hərbi məşinini işə salaraq bəşəriyyət tarixində ən dəhşətli cinayətlərdən birini törətdi. Əliyalın əhaliyə qarşı qabaqcadan planlaşdırılmış hərbi müdaxilə nəticəsində 132 nəfər günahsız insan ən amansız şəkildə öldürüldü, 744 nəfər yaralandı və yüzlərlə insan itkin düşdü.

Ümummilli lider Heydər Əliyevin həmin dəhşətli günlərdə həyatını riskə qoyaraq Azərbaycanın Moskvadakı daimi nümayəndəliyində keçirdiyi mətbuat konfransında dediyi kimi, bu hadisə «...ayrı-ayrı insanlara edilən qəsd, təcavüz deyildi. Bütün Azərbaycan xalqına, Azərbaycan millətinə, Azərbaycan ölkəsinə edilən hərbi təcavüz idi. Bu təcavüz nəticəsində həlak olanlar xalq qəhrəmanlarıdır, onlar millətimizin qəhrəmanlarıdır». İmperiyanın yeritdiyi siyasətə qarşı etiraz səsinə ucaldığına görə SSRİ rəhbərliyindən uzaqlaşdırılan və ev dustağı edilən Heydər Əliyev həmin günlər-

çilərini, icraçılarını açıq şəkildə göstərdi və 20 Yanvar faciəsinin imperiya rəhbərləri tərəfindən Azərbaycan xalqının milli azadlıq hərəkatını boğmaq cəhdi kimi qiymətləndirdi: «Yanvar faciələrinin səbəbkarlarının - istər İttifaq, istərsə də respublika rəhbər partiyası, sovet, hüquq-mühafizə orqanı işçilərinin, hərbiçilərin bu gündəki aşkar edilmiş qanunla məsuliyyətə cəlb olunmaması xalqda dərin hiddət və etiraz doğurmuşdur. Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ali Məclisi bütün bunları işğalçı siyasət və dəqiq düşünmüş hərbi təcavüz, eyni zamanda insan hüquqları bəyannaməsinin kobud şəkildə pozulması kimi qiymətləndirir».

Təəssüf ki, sovet hakimiyyətinin süqutundan və Azərbaycanın dövlət müstəqilliyinin bərpa edilməsindən sonra da başları hakimiyyət uğrunda mübarizəyə qarışmış yerli rəhbərlər xalqımıza qarşı törədilmiş bu ağır cinayətin səbəblərinin araşdırılması, ona siyasi-hüquqi qiymət verilməsi və cinayətkarların müəyyən edilməsi istiqamətində məqsədyönlü, ardıcıl iş aparmadılar. 20 Yanvar hadisələrinin əsl mahiyyəti yalnız Azərbaycan xalqının ümummilli lideri Heydər Əliyevin ölkə rəhbərliyinə qayıdırdan sonra, 1994-cü ildə məhz onun təşəbbüsü və bilavasitə iştirakı ilə açıqlandı. 1994-cü il martın 29-da «1990-cı il yanvarın 20-də Bakıda törədilmiş faciəli hadisələr haqqında» adlı xüsusi qərar qəbul edildi və ilk dəfə respublika səviyyəsində xalqımıza qarşı törədilən bu qanlı və qəddar aksiyaya siyasi-hüquqi qiymət verildi.

də böyük təzyiqlərə məruz qalsa da, Azərbaycan xalqı və tarix qarşısında özünə düşən vətəndaşlıq vəzifəsini ləyaqətlə yerinə yetirdi, xalqla bir olduğunu nümayiş etdirdi. Faciədən bir gün sonra həyatı üçün yaranacaq təhlükələrdən qorxmadan Moskvadakı Azərbaycan nümayəndəliyinə gələrək mətbuat konfransı keçirdi, çoxlarının susmağa üstünlük verdiyi dramatik anlarda faciənin törədilmə səbəblərini açıqladı, bütün rəsmi strukturların gizlətməyə çalışdığı ən dəhşətli faktları və məlumatları, eləcə də Qanlı Yanvar hadisəsinin günahkarlarının adlarını dünya ictimaiyyətinə çatdırdı. Sovet rəhbərliyinin və onların Azərbaycandakı əlaltılarının bu qanlı faciəni törətməkdə bərabər məsuliyyət daşıdıqlarını göstərdi: «Azərbaycanda baş vermiş hadisələri mən hüquqa, demokratiyaya yabançı, humanizmə və ölkəmizdə elan olunmuş hüquqi dövlət quruculuğu prinsiplərinə zidd hesab edirəm. 19-20 yanvarda baş vermiş bu faciə həm Sovet İttifaqının siyasi rəhbərliyinin, şəxsən M.S.Qorbaçovun böyük günahının nəticəsidir, onun diktatorluq meyillərindən əmələ gəlmiş bir haldır və eyni zamanda, Azərbaycan rəhbərliyinin xalqa xəyanəti və cinayətinin nəticəsidir». Xalqımızın böyük oğlu Heydər Əliyev totalitar rejimin hələ yaşadıqı, qılıncının dalının da, qabağının da kəsdiyi bir vaxtda cəsarətlə bildirdi ki, bu akt Azərbaycan xalqına qarşı cinayətdir, hərbi təcavüzdür və faciəyə siyasi qiymət verilməlidir.

Mətbuat konfransından sonra daha ciddi təzyiqlərə və təqiblərə məruz qalan böyük öndər Vətənə qayıtdı. Azərbaycanın faciə dəhşətlərini yaşadığı anlarda xalqı ilə birgə olmağı özünə mənəvi borc bilən ümummilli lider həmin dövrdə respublika rəhbərliyində olan qüvvələrin mərkəzi hakimiyyətin buyruqlarını yerinə yetirərək Heydər Əliyevin Bakıda qalmasına hər vaxtla maneçilik törətməsi səbəbindən Naxçıvana dönməyə və orada siyasi fəaliyyətə göstərməyə məcbur oldu. Lakin Naxçıvanda olduğu müddətdə də Heydər Əliyev qəlbini həmişə xalqla döyündüyünü, həyatını öz millətinin xoşbəxt gələcəyinə həsr etdiyini bir daha sübut etdi. Məhz 20 Yanvar faciəsinə siyasi-hüquqi qiymət verən ilk sənəd Naxçıvanda Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə qəbul edildi. 1991-ci ildə Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi bu hadisəyə dəqiq siyasi-hüquqi qiymət verərək faciənin təşkilat-

Ulu öndərin siyasi varisi, Prezident İlham Əliyev də 20 Yanvarda dövlətimizin müstəqilliyi, suverenliyi, ərazi bütövlüyü və xoşbəxt gələcəyi uğrunda şəhid olmuş Vətən övladlarının xatirəsinin əbədiləşdirilməsi, adlarının uca tutulması, onların ailələrinin, övladlarının sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi məqsədilə mühüm işlər görmüşdür. Dövlətimizin başçısı 19 yanvar 2006-cı il tarixli «20 Yanvar şəhidinin ailəsi üçün Azərbaycan Respublikası Prezidentinin təqəddürünün təsis edilməsi haqqında» fərmanı ilə şəhid ailələrinə dövlət qayğısı daha da artırılmış oldu.

2016-cı il yanvarın 16-da dövlət başçısının imzaladığı fərmanla 20 Yanvar hadisələrində əlil olmuş şəxslərə verilən Azərbaycan Respublikası Prezidentinin təqəddürünün aylıq məbləği cari ilin fevral ayının 1-dən 10% artırılıb. Bu isə Vətən uğrunda sağlamlığını itirmiş şəxslərə ölkə başçısı İlham Əliyevin göstərdiyi qayğının bariz nümunəsidir.

20 Yanvar Azərbaycan xalqının tarixində təkə qara çərçivədə anılması gün olmamalıdır. Biz bu günün gerçək önəmini onun hüzn və şərəfi ilə birgə yaşamaqlıyıq. Ən önəmli isə bu tarixin - 20 Yanvar faciəsinin Azərbaycan xalqına qarşı məqsədlili qırqın, soyqırım kampaniyasının bir halqası olduğunu dünyaya çatdırmağı bacarmalıyıq. Ona görə yox ki, dünya da bizim dərdimizə şərik olub matəm tutsun, ona görə ki, dünya ictimaiyyəti Azərbaycanın və azərbaycanlıların tarixinə olduğu kimi dərk etsin.

20 Yanvar həm də müstəqilliyimizin, azadlığımızın təntənəsidir. Çünki həmin gün Azərbaycan xalqı əyilmədi, sınımadı, şəhid övladlarının qanı bahasına əldə etdiyi müstəqilliyini qoruyub saxladı və ona layiq olduğu azadlığı bütün dünyaya nümayiş etdirdi.

Azərbaycan xalqının azadlıq, müstəqillik uğrunda «Vətən sağ olsun» deyib canlarından keçən övladları bütün dünyaya sübut etdilər ki, Vətən torpağı müqəddəsdir, toxunulmazdır. Təsədüfi deyilməyib ki, heç nə yaddan çıxır, heç nə unudulmur. Vətən yolunda şəhidlik zirvəsinə yüksələnlər də heç vaxt unudulmur, yaddaşlardan silinmir, çünki şəhidlər ölməzdir. Bu ölməzlik həm də dövlətimizin müstəqilliyində, xalqımızın birliyində yaşayır.

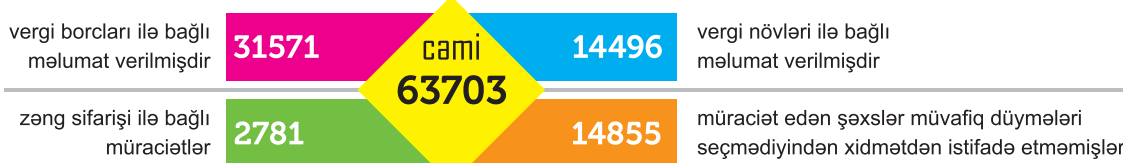
Allah şəhidlərimizə rəhmət eləsin!

Anar ƏLİYEV

ÇAĞRI MƏRKƏZİNDƏ • 2015-ci il

Vergilər Nazirliyinin Çağrı Mərkəzində canlı əlaqə zamanı 209764 müraciət cavablandırılmışdır

Səsli menyu vasitəsilə daxil olan zənglər

Vergi ödəyicilərinin məlumatlandırılması məqsədilə göndərilmiş mesajlar

Vergi ödəyicilərinə xidmət strukturlarında

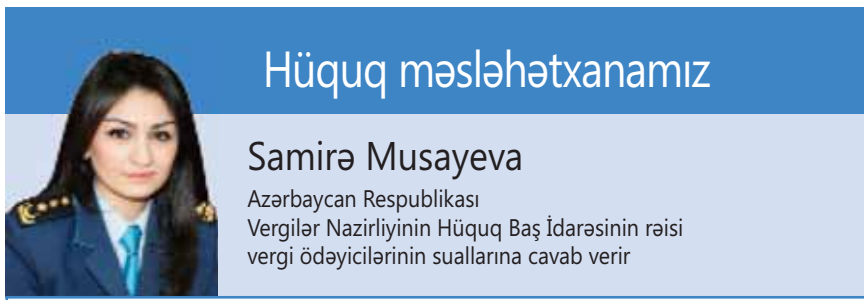
389017	vergi ödəyicisi qəbul edilmişdir
579368	xidmət göstərilmişdir

Vergilər Nazirliyinin rəsmi internet sahifəsinə daxilolmalar

4452587

Vergilər Nazirliyinin Vergi ödəyicilərinə xidmət mərkəzinə

35912	müraciət olmuşdur
54216	sayda xidmət göstərilmişdir

Hüquq məsləhətxanamız

Samirə Musayeva

Azərbaycan Respublikası
Vergilər Nazirliyinin Hüquq Baş İdarəsinin rəisi
vergi ödəyicilərinin suallarına cavab verir

Uduşlardan vergitutma

Vergi Məcəlləsinə dəyişikliklərdən sonra idman mərc oyunlarından əldə olunan uduşlardan vergitutma hansı qaydada həyata keçiriləcəkdir?

İdman mərc oyunları dedikdə, Vergi Məcəlləsinin 13.2.43-cü maddəsinə əsasən, idman yarışlarının nəticələrinin və ya yarışlardakı hadisələrin əvvəlcədən proqnoz edilməsinə əsaslanmaqla oynanılan və iştirakçılar arasında doğru ehtimalı tapanlara əvvəlcədən bəyan edilən meyarlar əsasında pul mükafatı (uduş) qazandıran, idman mərc oyunlarının operatoru tərəfindən keçirilən oyunlar başa düşülür.

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2010-cu il 20 avqust tarixli 153 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş «İdman mərc oyunlarının təşkili və keçirilməsi Qaydaları»nın 2.13-cü bəndində göstərilmişdir ki, uduş - operator tərəfindən əvvəlcədən qəbul edilən meyarla uyğun olaraq hesablanan və doğru proqnoz verən iştirakçıya ödənilən məbləğdir.

Qaydaların 2.14-cü bəndinə əsasən, mərc bileti - aidiyyəti oyuna və ya oyunlara iştirak hüququ verən, terminal vasitəsilə çap edilən, operatora ödənilən pul vəsaitini (pul qoyuluşunu) özümdə əks etdirən və uduşlu olduğu halda, operatoradan əvvəlcədən bəyan edilən meyarlar əsasında hesablanan pul mükafatını almaq hüququnu təsdiqləyən sənəddir.

20 oktyabr 2015-ci il tarixli «Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişikliklər edilməsi haqqında» Qanuna əsasən, 1 yanvar 2016-cı ildən bu Məcəllənin 99.3.12-ci maddəsinə uyğun

olaraq, idman mərc oyunlarından əldə edilən uduşlar qeyri-sahibkarlıq fəaliyyətindən gəlirə aiddir. Vergi Məcəlləsinin 101.5-ci maddəsinə əsasən, idman mərc oyunlarından əldə edilən uduşlardan 10 faiz dərəcə ilə vergi tutulur. Vergi Məcəlləsinin 125.1.8-ci maddəsinə görə, idman mərc oyunlarından əldə edilən uduşlardan Vergi Məcəlləsinin 101.5-ci maddəsinə uyğun olaraq, ödəmə mənbəyində vergi tutulur. Yəni mərc bileti üzrə idman mərc oyunlarından əldə edilən uduşlardan bu biletin alınması üçün operatora ödənilən pul vəsaiti (pul qoyuluşu) çıxıldıqdan sonra qalan məbləğdən ödəmə mənbəyində 10 faiz dərəcə ilə vergi tutulur.

İdman mərc oyunlarından uduşlar əldə edən şəxsə ödəmələr verən şəxs ödəmə mənbəyində vergini tutmağa borcludur (Vergi Məcəlləsi, maddə 150.1.10).

Onu da qeyd etmək lazımdır ki, Vergi Məcəlləsinin 150.3-2-ci maddəsinə əsasən, idman mərc oyunlarından uduşlar əldə edən şəxsə ödəmələr verən şəxslər Məcəllənin 101.5-ci maddəsinə uyğun olaraq, gəlir vergisini hesablamğa və hesabat ayından sonrakı ayın 20-dən gec olmayaraq hesablanmış vergini dövlət büdcəsinə köçürməyə və müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi forma üzrə bəyannaməni vergi orqanına verməyə borcludurlar.

Sadələşdirilmiş vergi kiçik sahibkarlığın inkişafında əhəmiyyətli rol oynayacaq

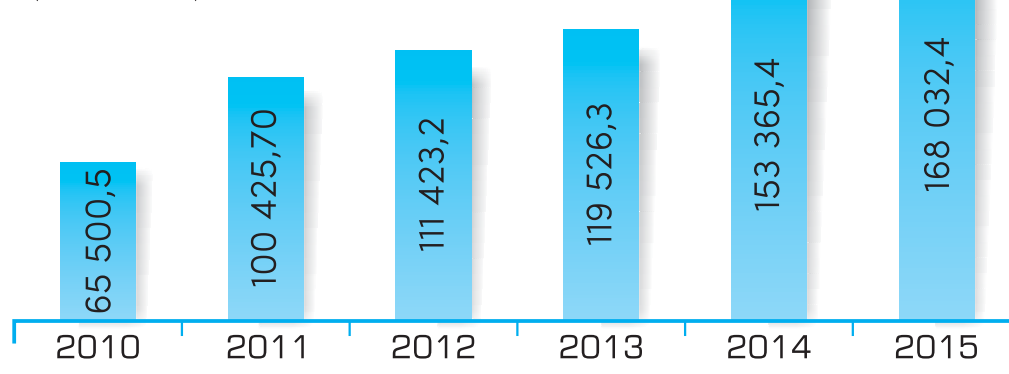
15 il əvvəl Azərbaycanın vergi sistemi üçün yenilik olan sadələşdirilmiş vergi sistemi tətbiq olunan zaman kiçik müəssisələr və fərdi sahibkarlar belə bir sual qarşısında qalmışdılar: bu vergi növünün onlar üçün əhəmiyyəti olacaqmı?

İlkin dövrlərdə sadələşdirilmiş vergi rejiminə keçməyə tərəddüd edən sahibkarlar bir müddət sonra bu vergi növünün onlar üçün çox sərfəli olduğunu praktiki cəhətdən hiss etdilər və getdikcə sadələşdirilmiş vergi ödəyicilərinin sayı artdı.

Sadələşdirilmiş vergi kiçik və orta sahibkarlığı stimullaşdırır

2001-ci ilin yanvar ayının 1-dən tətbiq edilən bu vergi növü vergi sistemində inziabatçılığın təkmilləşməsinə, vergi yükünün azalmasına, sahibkarlığın inkişafına öz müsbət təsirini göstərdi. Bu vergi növü kiçik biznesin inkişafına və bütövlükdə ölkə iqtisadiyyatının səmərəliliyinin artırılmasına töhfə verdi və sahibkarlıq subyektlərinin sayı artdı. Beynəlxalq Maliyyə Korporasiyası və Dünya Bankı ekspertlərinin biznesin inkişafı və sahibkarlığın qeydiyyati, vergi məsələləri ilə bağlı təhlillərində kiçik sahibkarlığın inkişafında sadələşdirilmiş verginin rolu təqdir olunur.

Sadələşdirilmiş vergi üzrə vergi daxilolmalarının dinamikası (min manat)

sadiyyatının səmərəliliyinin artırılmasına töhfə verdi və sahibkarlıq subyektlərinin sayı artdı. Beynəlxalq Maliyyə Korporasiyası və Dünya Bankı ekspertlərinin biznesin inkişafı və sahibkarlığın qeydiyyati, vergi məsələləri ilə bağlı təhlillərində kiçik sahibkarlığın inkişafında sadələşdirilmiş verginin rolu təqdir olunur.

Həmin qurumların sorğusuna əsasən, fərdi sahibkarların 95, kiçik və orta müəssisələrin isə 60 faizdən çoxu sadələşdirilmiş vergitutma sistemində fəaliyyət göstərməyə üstünlük verirlər.

Son illərdə Azərbaycanda sadələşdirilmiş vergi üzrə dövlət büdcəsinə daxilolmaların həcmi əhəmiyyətli dərəcədə artdığını müşahidə edirik. 2015-ci ildə sadələşdirilmiş vergi ödəyiciləri tərəfindən dövlət büdcəsinə 168 milyon manatdan artıq vergi ödənilmişdir ki, bu da 2010-cu ilə müqayisədə 100 milyon manatdan çoxdur.

Sahibkarlar üçün seçim imkanı yarandı

Vergi Məcəlləsinə edilmiş son dəyişikliklərdən biri ticarət və ictimai işə fəaliyyəti ilə məşğul olan şəxslərə satış dövryyəsinin 200 min manatdan artıq olduğu halda ticarət fəaliyyəti üzrə 6 faiz, ictimai işə fəaliyyəti üzrə isə 8 faiz dərəcə ilə sadələşdirilmiş verginin ödəyicisi olmaq hüququnun verilməsi ilə bağlıdır. Bununla da ticarət və işə sahəsində çalışan sahibkarlar, 15 il əvvəl olduğu kimi, yeni mərhələyə qədəm qoyurlar.

Vergi orqanları bu dəyişikliklərin məcburi xarakter daşmadığını və qərar verməkdə sahibkarların azad olduğunu bəyan edib. Ödəyicilər üçün hazırda mövcud olan vergi rejimi saxlanılır. Burada vergi ödəyicisi üçün seçim müəyyən edilib, alternativ yaradılıb, hər bir kəs istədiyi vergi rejimini seçib ona uyğun vergi ödəmək imkanına malikdir.

ödəyicisi ola bilərlər. Yalnız satış dövryyəsi 200.000 manatdan artıq olduğu halda, əldə edilən ümumi hasilatın həcmindən ticarət fəaliyyəti üzrə 6 faiz, ictimai işə fəaliyyəti üzrə 8 faiz dərəcə ilə sadələşdirilmiş vergi verilməlidir. Satış dövryyəsi 200.000 manatdan aşağı olan bütün digər sahibkarlıq subyektləri, o cümlədən ticarət və ictimai işə fəaliyyəti ilə məşğul olan vergi ödəyiciləri isə vergilərini yenə də əvvəlki qaydada, yəni Bakı şəhərində 4 faiz, digər regionlarda isə 2 faiz dərəcə ilə ödəyəcəklər. Sadələşdirilmiş vergi ödəyən ticarət və ictimai işə fəaliyyəti ilə məşğul olan hüquqi şəxslər ƏDV-nin, mənfəət və əmlak vergisinin, fiziki şəxslər isə ƏDV-nin və gəlir vergisinin ödənilməsindən azad edilirlər.

Vergi Məcəlləsi sahibkarlara istədikləri seçim hüququnu verir. Yəni ticarət dövryyəsi 200.000 manatdan artıq olan şəxslər sadələşdirilmiş verginin ödəyicisi olmaq hüququndan istifadə etməyə və əvvəlki kimi ƏDV rejimini də seçə bilərlər. Bu hüquqdan istifadə etmədikləri halda isə onlar Vergi Məcəlləsi ilə müəyyən olunan ümumi qaydada ƏDV ödəyicisi kimi qeydiyyatdan keçərək ƏDV, ilin yekunlarına əsasən mənfəət (gəlir) və əmlak vergilərini (hüquqi şəxslər üçün) dövlət büdcəsinə ödəməlidirlər.

Mühasibat uçotu və hesabatın daha asan və rahat tərtib edilməsi mümkün olacaq

Sadələşdirilmiş vergi alternativ vergi növüdür, müəssisələr və fərdi sahibkarlar tərəfindən ümumi vergitutma sistemi ilə yanaşı tətbiq edilən xüsusi vergi rejimidir. ƏDV ödəyicisi olan vergi ödəyiciləri sadələşdirilmiş vergi rejimini seçməklə öz işlərini xeyli asanlaşdırmaq olacaqlar. Bu, vergi və mühasibat uçotunun, hesabatının da daha asan və rahat tərtib edilməsinə imkan yaradır.

Sadələşdirilmiş verginin ödəyicisi olmaq hüququnun verilməsi vergi inziabatçılığını sadələşdirməklə yanaşı, vergi yükünün azaldılması, ticarət dövryyələrinin səfflaşması və vergitutma obyektinin genişlənməsi ilə nəticələncəkdir. Kiçik sahibkarlığın dəstəklənməsi məqsədi daşıyan sadələşdirilmiş verginin tətbiqi zamanı mühasibat uçotunun təşkili daha az məsrəflərlə mümkün olur. Digər tərəfdən, bu rejimin tətbiqi ölkənin vergi ödəyicilərinin böyük əksəriyyətini təşkil edən sadələşdirilmiş vergi ödəyicilərinin fəaliyyəti üzərində vergi nəzarətinin təşkili və həyata keçirilməsini də xeyli asanlaşdırır.

E. CƏFƏRLİ

İstehlakçı hüquqlarının pozulması ciddi məsuliyyət yaradır

İqtisadiyyat Nazirliyinin Antiinhisar Siyasəti və İstehlakçılarının Hüquqlarının Müdafiəsi Dövlət Xidmətinin məlumatına görə, istehlakçı hüquqlarının pozulması hallarının baş verməsinin əsas səbəblərindən biri istehlakçılarının öz hüquqlarını lazımı səviyyədə bilməmələri, istehsalçıların, habelə malların, işlərin və xidmətlərin satışını həyata keçirən sahibkarların aradan qaldırılması üçün inziBATI tədbirlərin gücləndirilməsi ilə yanaşı, qanunvericiliyin tələblərinin istehlakçılar və sahibkarlara aşılmasıdır, onlar arasında təbliğat-təşviqat və maarifləndirmə işlərinin genişləndirilməsi böyük əhəmiyyət kəsb edir.

Qanunvericiliyə görə, hər bir istehlakçı malları seçərkən sərbəstdir, mal haqqında dolğun və düzgün məlumat almaq hüququna malikdir. Məhz bu səbəbdən, istehsalçı malın üzərində müvafiq normativ sənədə uyğun olaraq, istehlakçının maraqlandıran malın adı, istehsalçının adı və ünvanı, malların məqsəti və istehsal olunduğu ölkə, tərkibi, ticarət nişanı, istehsal tarixi, saxlanma şəraiti və müddəti, xalis çəkisi, qida dəyərliliyi, qiyməti, malın işlədilməsi və təhlükəsiz istifadə edilməsi qaydaları, malın hazırlanmasında istinad olunan normativ-texniki sənəd və sertifikatlaşdırma haqqında və s. məlumatları yerləşdirməlidir. Ölkədə istehsal edilən və ölkəyə idxal olunan malların üzərindəki etikətlər və adlar, onlardan istifadə qaydaları barədə izahat verənləri Azərbaycan dilinə də tərcümə edilməlidir. Dövlət dilində markalanmayan malların ölkə ərazisində satılmasına icazə verilmir.

Bütün bunlarla yanaşı, istehlakçı bilməlidir ki, mövcud qanunvericilikdə malların, o cümlədən yeyinti məhsullarının keyfiyyətinin və təhlükəsizliyinin təmin edilməsi sahəsində standartlar və tələblər müəyyən edilmişdir. Bu standartlara və tələblərə əməl edilməsi yeyinti məhsulları sahəsində fəaliyyət göstərən bütün hüquqi və fiziki şəxslər üçün məcburidir. ÖL

kədə istehsal edilən, eləcə də respublikaya idxal olunan yeyinti məhsullarının tərkibi Səhiyyə Nazirliyinin müvafiq qurumu tərəfindən kimyəvi, bioloji, toksikoloji və radioloji göstəricilərinə görə ekspertizadan keçirilməli və dövlət reyestrində gigiyena qeydiyyatına alınmalıdır. Dövlət gigiyena qeydiyyatına alınmış yeyinti məhsulları müvafiq qaydada sertifikatlaşdırılır. Bundan əlavə, yeyinti məhsullarının standartların və digər normativ-texniki sənədlərin tələblərinə uyğunluğunu müvafiq icra hakimiyyəti orqanları tərəfindən sertifikatlaşdırılmalıdır. Qanunvericiliyə görə, dövlət gigiyena qeydiyyatına alınmamış, keyfiyyətinə və təhlükəsizliyinə dair daha əvvəl qeyd olunan sertifikatları, eləcə də malın mənsəyini təsdiq edən sənədləri olmayan, yararlılıq müddəti ötmüş malların qəbulu və satışı qadağandır.

İstehlakçılara satılan mal barəsində yanlış məlumatın və ya kifayət qədər dolğun olmayan məlumatın verilməsi istehlakçılarının lazımı xassələrə malik olmayan malı almağına səbəb olarsa, istehlakçılarının müqaviləni ləğv etmək və itkilərini ödənilməsinə tələb etmək hüququ var. İstehlakçının hüquqları pozularsa, satıcı və bu müəssisələrin işçiləri qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada məsuliyyət daşıyırlar.

İnzibati Xətalər Məcəlləsində ölkədə istehlakçılarının aldadılması ilə bağlı yeni cəzalar tətbiq edilib. Məcəllənin 446-cı maddəsinə görə, mal satan və ya əhaliyə xidmət göstərən şəxslər tərəfindən malın ölçüsünə, çəkisinə, hesabına, habelə istehlak xüsusiyyətinə, keyfiyyətinə dair istehlakçılarının az miqdarda aldadılması da məsuliyyət yaradacaq. Burada az miqdarda dedikdə, 40 manata qədər məbləğ nəzərdə tutulur. Bütün bunlara görə fiziki şəxslər 350 manatdan 500 manata, vəzifəli şəxslər 1500 manatdan 2000 manata, hüquqi şəxslər isə 4000 manatdan 6000 manata qədər cərimə olunacaqlar.

Məcəlləyə dəyişikliklər 2016-cı il may ayının 1-dən qüvvəyə minəcək.

AYTƏN

İcbari sığortada nağdsız ödənişlərin tətbiqinə başlanılır

«İcbari sığortalar haqqında» Qanuna son düzəlişlərin təsdiqi və yanvarın 1-dən qüvvəyə minməsi nağdsız ödənişlərə əsas yəratmaq baxımından mühüm yenilik hesab edilir. Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin iclasında qanuna müvafiq dəyişikliklər müzakirə edilərkən Maliyyə Nazirliyinin Dövlət Sığorta Nəzarəti Xidmətinin rəhbəri Namiq Xəlilov deyib ki, icbari sığorta üzrə elektron müqavilələrin bağlanması nağdsız ödənişlərin payının artırılması tədbirlərindən biridir: «Biz elektron sənədləşdirməni tətbiq etməyi və sığorta müqavilələrini onlayn rejimdə bağlamağı təklif edirik». Onun sözlərinə görə, nağd əməliyyatları bir sıra neqativ hallara, dələduzluq hadisələrinin baş verməsinə yol açır: «Təhlillər göstərir ki, beynəlxalq səviyyədə bu problemin həll olunmasının ən səmərəli yolu nağd dövryyəsinin azaldılması və nağdsız ödənişlərə yol açmaqdır. Nağdsız ödənişlərin artırılması üçün bir sıra təkliflər var. Bu, qanun layihəsində öz əksini tapıb. Təkliflərdən biri ondan ibarətdir ki, icbari sığorta müqavilələri elektron qaydada bağlansın. Elektron sənəd yolu ilə müqavilənin bağlanması sığorta şirkətlərinin xərcinin azaldılmasına səbəb ola bilər. Eyni zamanda, bu, sığorta haqlarının azalmasına imkan verə bilər. Bu baxımdan, sığorta şirkətləri müəyyən güzəştlər tətbiq edə bilərlər.

lər. Təkliflərdən biri də bu olub ki, sığorta haqları birbaşa sığortanın bank hesabına yönəldilsin.

Qanuna yeni 14.3-1-ci maddədə əlavə edilib. 14-cü maddənin qüvvədə olan redaksiyasına görə, icbari sığorta müqaviləsinin qüvvədə olduğu müddət ərzində sığorta olunanların kateqoriyalarında və peşə riski dərəcəsində, həmçinin, əməkhaqqı fondunda dəyişikliklər baş verərsə, sığorta haqqı və dəyişikliklərin tarixindən müvafiq müqavilənin başa çatmasına qədər qalmış vaxta mütenasib şəkildə yenidən hesablanmalıdır. Təklif olunan 14.3-1 maddəyə görə isə sığorta vasiyyətçiləri sığortalılardan nağd şəkilə qəbul etdikləri sığorta haqlarının müvafiq sığortasının hesabına informasiya sistemi ilə inteqrasiya olunmuş ödəniş sistemi üzərindən köçürürlər.

İcbari Sığorta Bürosu
Compulsory Insurance Bureau

Elektron sənəd yolu ilə müqavilənin bağlanması sığorta şirkətlərinin xərcinin azaldılmasına səbəb ola bilər

sistemi ilə inteqrasiya olunmuş ödəniş sistemi vasitəsilə köçürürlər. Bu ödəniş sistemi İcbari Sığorta Bürosuna bütün ödəmələr, müvafiq sığortaçıya isə onun hesabına köçürülmüş ödəmələr barədə sığorta nəzarəti orqanının müəyyən etdiyi formada elektron barədə sığorta nəzarəti orqanının müəyyən etdiyi formada

Bu ödəniş sistemi İcbari Sığorta Bürosuna bütün ödəmələr, müvafiq sığortaçıya isə onun hesabına köçürülmüş ödəmələr barədə sığorta nəzarəti orqanının müəyyən etdiyi formada elektron hesabat əldə etmək imkanı verilməlidir.

diracaq. Bu qanun nağd ödənişlərin qarşısını alacaq, sığortalının onlayn və elektron şəkildə bağlanması və ödənilməsindən sonra sığorta agentlərinin xidmətlərinə ehtiyac qalmayacaq.

Fəxriyyə İKRAMQIZI

«Vergi sistemində inkişaf və əmələtmə»..

Yanvar ayının 18-də Azərbaycanda Amerika Ticarət Palatasının (AmCham) Vergilər Nazirliyi ilə birgə təşkil etdiyi 5-ci vergi konfransı «Vergi sistemində inkişaf və əmələtmə» mövzusunda həsr olunmuşdu. Tədbirdə AmCham-ın nümayəndələri, Vergilər Nazirliyinin rəhbər vəzifəli şəxsləri və KİV əməkdaşları iştirak etmişlər.

Konfransı giriş sözü ilə açan Amerika Ticarət Palatasının prezidenti İlqar Vəliyev bildirmişdir ki, tədbirin əsas məqsədi Azərbaycanın vergi sistemində aparılan islahatlar, Vergi Məcəlləsinin edilmiş dəyişikliklər, vergi ödəyicilərinin vergi öhdəliklərinə əmələtməsi səviyyəsinin daha da yüksəldilməsi, vergi orqanı ilə biznes strukturları arasında partnyorluq münasibətlərinin inkişaf etdirilməsi, yüksək vergi mədəniyyətinin formalaşdırılması ilə bağlı məsələləri müzakirə etməkdir.

Vergilər Nazirliyinin Vergi siyasəti və strateji araşdırmalar Baş İdarəsinin rəisi Natiq Şirinov çıxışında ölkəmizin vergi sistemində aparılan islahatlar və bu sahədə əldə olunan uğurlar haqqında məlumat vermiş, AmCham və digər ictimai təşkilatlarla mütəmadi olaraq keçirilən işgüzar görüşlərin əhəmiyyətindən danışıq. Bildirilmişdir ki, Vergilər Nazirliyi ölkədə biznes mühitinin daha da yaxşılaşdırılması istiqamətində ictimai təşkilatlarla müxtəlif müzakirələrin keçirilməsinə böyük önəm verir. Onun sözlərinə görə, vergi prosesinin libərəlləşdirilməsi, vergi inzibatchılığının təkmilləşdirilməsi, vergi dərəcələrinin optimallaşdırılması məqsədilə qanunvericiliyə hər hansı dəyişikliklər edilərkən Vergilər Nazirliyi ölkədə fəaliyyət göstərən yerli və xarici biznes strukturlarının, onların ictimai təşkilatlarının rəyini nəzərə almağa, hər bir təklifə diqqətlə yanaşmağa çalışır.

AmChamın vergi və gömrük komitəsinin sədri Bəxtiyar Astanbəyli Azərbaycan hökuməti ilə təşkilat arasında qurulmuş səmərəli əməkdaşlığın mühüm əhəmiyyətini qeyd etmişdir.

Konfrans öz işini sessiyalarda davam etdirmiş, vergi orqanlarını və özəl sektoru təmsil edən mütəxəssislər arasında vergitutma, vergi qanunvericiliyindəki dəyişikliklər və vergi güzəştləri, vergi mədəniyyəti, vergi ödəyicilərinə xidmət vasitələri, mühasibat təcrübələri və onun vergi inzibatchılığına təsiri, Vergilər Nazirliyinin göstərdiyi elektron xidmətlər və digər mövzular ətrafında fikir mübadiləsi aparılmışdır.

«Vergi Məcəlləsinin edilmiş son əlavə və dəyişikliklər» mövzusunda keçirilən birinci sessiyada çıxış edən Vergilər Nazirliyinin Vergi siyasəti və strateji araşdırmalar Baş İdarəsinin rəisi Natiq Şirinov Vergi Məcəlləsinə edilmiş son əlavə və dəyişikliklər barədə ətraflı məlumat vermiş, dəyişikliklərin əsas məqamlarını tədbir iştirakçılarının diqqətinə çatdırmışdır.

Vergilər Nazirliyinin İqtisadi təhlil və sahibkarlıq subyektlərinin dövlət qeydiyyatı Baş İdarəsinin rəisi İlkin Vəliyev Vergi Məcəlləsinə edilmiş son dəyişikliklərlə əlaqədar görülməz inzibati tədbirlərdən bəhs etmişdir. Bildirmişdir ki, Vergi Məcəlləsinə və digər normativ hüquqi aktlara edilmiş əlavə və dəyişikliklərlə bağlı Vergilər Nazirliyində 6 istiqamətdən ibarət Tədbirlər Planı təsdiq edilmişdir. Bunlar vergi qanunvericiliyinin tətbiqi, büdcə proqnozları, vergi ödəyicilərinə göstərilən xidmətlər, KİV-lə bağlı tədbirlər, inzibatchılıq tədbirləri və kadr-tədris məsələləri üzrə istiqamətləri əhatə edir. Qeyd olunan dəyişikliklərlə əlaqədar yeni bəyannamə formaları və qaydaları hazırlanmış, mövcud bəyannamədə isə aidyyəti dəyişikliklər edilmişdir.

«Deloitte Azərbaycan» şirkətinin partnyoru Nuran Kərimov «Nağdsız əməliyyatların stimullaşdırılması: şəffaf iqtisadiyyata doğru» mövzusunda çıxış edərək bildirmişdir ki, vergi sistemində aparılan islahatların mühüm istiqamətlərindən biri də nağdsız ödənişlərin həcmünün artırılmasıdır: «Hazırda qeyri-neft iqtisadiyyatının inkişafı ilə əlaqədar görülməz tədbirlərə uyğun olaraq, dövriyyəyə olan pul kütləsinin nağdsızlaşdırılması daha aktual məsələlərdəndir. Əhəlinin elektron ödənişlər barədə vərdişinin və məlumatının az olması, bəzi bankların təyin etdiyi xərclərin çoxluğu və digər amillər nağdsız ödənişlərin inkişafını ləngidir. Ona görə də dövlət bu sahədə stimullaşdırıcı addımlar atmalı, fiskal tənzimləmə vasitələrinin rolu artırılmalı, biznes və ictimaiyyət üçün mövcud olan problemlərin həlli istiqamətində təsirli işlər görülməlidir. Kartları olan şəxslərə nağdsız əməliyyatlar zamanı müəyyən üstünlüklərin verilməsi, bəzi sahələrdə nağd əməliyyatlarına məhdudiyətlərin qoyulması da məqsəduyğun olardı. Belə bir təcrübə xarici ölkələrdə geniş yayılıb və nağd vəsaitlərlə aparılan əməliyyatlarda məhdudiyətlər mövcuddur. Azərbaycan bu təcrübəni tətbiq etməklə nağdsız formada aparılacaq sahələrdə konkret tranzaksiyalar müəyyənləşdirməlidir. Bəzi xarici ölkələrdə olduğu kimi, avtomobillərin yalnız nağdsız qaydada satışına həyata keçirmək olar».

Konfransın ikinci sessiyası «Vergi inzibatchılığı və vergi ödəyicisi ilə vergi orqanları arasındakı kommunikasiyanın təkmilləşdirilməsi» mövzusunda həsr olunmuşdur.

Vergilər Nazirliyinin Hüquq Baş İdarəsinin rəisi Samirə Musayeva «Vergi qanunvericiliyinin əmələtmə sahəsində nəzarətin gücləndirilməsi - qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi» mövzusunda çıxış etmişdir. Bildirmişdir ki, Vergi Məcəlləsinə edilmiş bir sıra dəyişikliklər digər hüquqi aktlar və qanunlarla da müvafiq tənzimləmələrin, uyğunlaşdırılmaların aparılmasını tələb edirdi və həmin qanun layihələri də Milli Məclisdə Vergi Məcəlləsi ilə eyni vaxtda müzakirə olunmuş və qəbul edilmişdir: «Vergi Məcəlləsinə edilən yeni dəyişikliklərdə vergi orqanlarının bir sıra hüquqları təsbit olunmuşdur. Onlardan biri də vergi borcu olan istər fiziki, istərsə də hüquqi şəxsin icra orqanının rəhbərinin ölkədən getmək hüququnun məhdudlaşdırılmasıdır. Bu dəyişiklik «İcra haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununda, Mülki-Prosessual Məcəllədə, Mıqra-siya Məcəlləsində də bir sıra dəyişikliklərin edilməsinə gətirib çıxarmışdır».

Cinayət Məcəlləsinə saxta aksiz markası ilə markalanmış malların dövriyyəsinə dair edilmiş dəyişiklik barədə qeyd edilmişdir ki, artıq qanunda saxta aksiz markalarının hazırlanması, əldə edilməsi, saxlanması və satılması cinayət əməli kimi təsbit olunmuşdur.

Vergilər Nazirliyinin Vergi ödəyicilərinə xidmət Baş idarəsinin rəisi Elçin Məmmədovun çıxışı «Şəffaflığın artırılması istiqamətində innovativ xidmətlər» mövzusunda həsr olunmuşdur. Bildirilmişdir ki, vergi ödəyicilərinə xidmət sahəsi üzrə 2002-ci ildən bəri müxtəlif xidmət kanalları yarandı: «Biz beynəlxalq təcrübəni öyrənməklə xidmət kanallarını daha da zənginləşdirdik. Qü-

rurla deyə bilərəm ki, Vergilər Nazirliyinin internet sahifəsi 7 ildir ki, dövlət qurumları arasında informasiya açıqlığına görə birinci yeri tutur. Çağrı Mərkəzimiz də Avropa İttifaqının tətbiq etdiyi standartlara uyğun fəaliyyət göstərir. Bununla yanaşı, vergi ödəyicilərinə yeni-yeni xidmətlər göstərməyi düşünürük».

Qeyd edilmişdir ki, Vergilər Nazirliyinin 14 ərazi vergi idarəsi var və vergi orqanının inzibati binasının olmadığı ərazilərdə vergi ödəyicilərinə xidmət mərkəzləri təşkil edilmişdir. Vergi ödəyiciləri burada bütün xidmətlərdən yararlanırlar, eyni zamanda bu xidmətləri qiymətləndirə bilirlər. Hazırda nazirliyin 55 xidmət mərkəzi

fəaliyyət göstərir və daha 10 mərkəzin qurulması nəzərdə tutulur.

«Ernst & Young» Azərbaycan şirkətinin nümayəndəsi Zaur Qurbanov «İqtisadi çətinliklər zamanı mümkün vergi islahatları: beynəlxalq təcrübə və Azərbaycan üçün mümkün addımlar» mövzusunda çıxış edərək bildirmişdir ki, iqtisadi çətinliklər zamanı zəncirvari olaraq işgüzar fəallıq, sərmayə qoyuluşlarının həcmi azalır, əhəlinin məşğulluq səviyyəsi, gəlirləri aşağı enir, alıcı-qabiliyyəti aşağı düşür və nəticədə dövlət büdcəsinə vergi daxilolmaları azalır. Bu isə çətinliyə düşən bəzi biznes strukturlarında vergidən yayınma meyillərinin artmasına səbəb olur: «Belə hallarda çətin vəziyyət yaranır və istənilən dövlət vəziyyətdən çıxmaq üçün ortaya böyük təcrübə, bilik və bacarıq qoymalıdır. Bir tərəfdən, iqtisadi fəallığın aşağı düşməsi biznes strukturlarına mənfi təsir göstərdiyi üçün dövlət onları stimullaşdırmaqla, digər tərəfdən də stimullaşdırmanın nəticəsində büdcə gəlirləri azalır ki, bu da sosial layihələrin tətbiqində problemlər yaranır. Ona görə də beynəlxalq təcrübə nəzərə alınaraq, güzəştlər elə verilməlidir ki, sosial məsuliyyətə yönəlmiş tədbirlər davam etdirilə bilsin».

«PwC Azərbaycan» şirkətinin nümayəndəsi Rizvan Quliyev «İqtisadi çətinliklər zamanı vergi islahatları üzrə təkliflər» mövzusunda təqdimatla çıxış etmişdir. Qeyd etmişdir ki, iqtisadiyyata təkan verən ən optimal konsepsiya vergi yükünün ağırlığının biznesdən götürülməsi istehlakçılara yönəldilməsidir. Təqdimatda dünya təcrübəsində tətbiq edilən aparıcı konsepsiyanın nəzərə alınması, vergi inzibatchılığının artırılması, regional və iqtisadi fərqlənmə istiqamətində aparılması təklif olunmuşdur.

«Baker & McKenzie» şirkətinin nümayəndəsi Altay Mustafayev «Vergi məsələləri üzrə qal-

dırlan cinayət işlərinin əsas cəhətləri» mövzusunda çıxış edərək bildirmişdir ki, bu məsələ həm dövlət, həm də cəmiyyətin marağındadır: «Dövlətin əsas marağı ondan ibarətdir ki, vergi yığımları artırılmalı, vergilərin ödənilməsi sahəsində intizam tədbirləri gücləndirilsin və bununla da vergi ödəyiciləri vergidən yayınmaqdan çəkinsin. Cəmiyyətin bu işdə marağı isə sosial ədalətin bərpası və rəqabətin təmin olunmasıdır».

Hesab edirəm ki, investisiya mühitinin inkişafı məqsədilə yalnız əsaslı sübhələr olduqda cinayət işlərinin aparılması, eləcə də vergi borclarının məhkəməyə qədər toplanmasına üstünlük verilməlidir».

«BDO Azərbaycan» MMC-nin rəhbəri Yunis Salayev «Vergi şəffaflığı: yeni qlobal hesabat standartı» mövzusunda çıxış edərək bildirmişdir ki, bu, G-20 görüşündən sonra İÖİT tərəfindən məlumatın avtomatik mübadiləsi standartı kimi hazırlanıb və İÖİT Şurası tərəfindən təsdiqlənib: «Məlumat mübadiləsinə 60-a yaxın ölkə 2017-ci ildən, 40-ə yaxını isə 2018-ci ildən başlayacaq. Bu, imkan verəcək ki, maliyyə institutları yerli vergi orqanlarına müştərilərinin hesabları haqqında məlumat versin və bu məlumat avtomatik olaraq digər iştirakçı ölkələrin müvafiq qurumuna ötürüləcək. Məlumatlar vergidən yayınmaları və qeyri-dəqiq vergi hesabları təqdim edənləri aşkara çıxarmaq üçün istifadə olunacaq».

«Mott Macdonald CZ, SPOL. S.R.O» şirkətinin Azərbaycan-dakı filialının nümayəndəsi Fərid Məmmədov çıxışında «Biznes inkişafında və investisiyaların cəlb edilməsində vergi sisteminin rolu» mövzusunda toxunmuşdur. Son 10 ildə vergi sistemində aparılan islahatlara toxunan natiq vurğulamalı ki, bu sahədə «bir pəncərə» sisteminin, sadələşdirilmiş verginin, elektron xidmətlərin geniş tətbiqi, kənd təsərrüfatı məhsulu istehsalçılarının vergidən azad olunması, mənfəət vergisi dərəcəsinin 25%-dən 20%-ə endirilməsi, sənaye və texnologiyalar parklarının vergilərdən azad olunması və s. islahatlar həyata keçirilmişdir. Bildirilmişdir ki, bazar iqtisadiyyatı şəraitində vergi sistemi fiskal rol oynamaqla yanaşı, həm də fəal və real stimullaşdırıcı funksiya həyata keçirməlidir: «Vergi sistemi sahibkarlığın və istehsalın inkişafına yönəldilməklə istehsalda artımın stimullaşdırılmasına yardım etməli, ümumi vergi bazasının artırılmasına xidmət göstərməlidir. Kiçik biznesin inkişafı və vergi inzibatchılığının təkmilləşdirilməsi üçün daha əlverişli şəraitin yaradılması məqsədilə patent vergi sisteminin tətbiqi, kiçik və orta sahibkarlıq sahəsində xüsusi imtiyazlı vergi

bir sualı ətraflı cavablandırması səmərəli dialoqu göstəricisidir.

Vergi siyasəti və strateji araşdırmalar Baş İdarəsinin rəisi Natiq Şirinov qeyd etmişdir ki, nazirliyin təmsilçiləri ölkənin iri vergi ödəyiciləri ilə mütəmadi olaraq görüşlər təşkil edir: «Çalışırıq ki, görüşlərimiz işgüzar ab-havadı keçsin: həm qanunvericilikdə olan dəyişiklikləri müzakirə edək, həm də biznes sektorunun problemlərini dinləyək. Bu tədbirdə qaldırılan məsələlər, verilən təkliflər üzərində işləyib, gələcəkdə qanunvericilikdə təkmilləşdirilmələri aparılan zaman nəzərə alınmasına çalışacağıq».

Konfransın sonunda müzakirə olunan məsələlərlə bağlı tədbir iştirakçılarının rəy və təəssürlərini öyrəndik.

Namiq İsmayilov: «Türk Petroller» şirkətinin əməkdaşı: «Son illər iqtisadiyyatda baş verən dəyişikliklər, digər sahələrdə olduğu kimi, vergi sistemində də islahatların aparılmasına zərurət yaradıb. Vergi Məcəlləsinə edilmiş dəyişikliklər də yeni qlobal iqtisadi çağırışlara əsaslanır, ölkəmizin ortaq məqsədlərinə istiqamətli hədəflərinə istiqamətli çox əhəmiyyətlidir. Bu dəyişikliklər ölkədə biznes sektorunun rolunun artırılması şəraitində inzibatchılığın və vergi nəzarətinin təkmilləşdirilməsinə xidmət edir. Hesab edirəm ki, Məcəlləyə edilmiş dəyişikliklərin daha ətraflı izahını və şərhini vermək məqsəduyğun olardı. Çünki bəzi hallarda qanunvericiliyi edilmiş dəyişikliklərlə bağlı ortaya bir sıra suallar çıxır. Bu baxımdan, dəyişikliklərin şərhini verməklə yanaşı, onu ödəyicilərə daha asan və sadə şərh-kildə izah etmək lazımdır».

«PwS» audit şirkətinin vergi və audit üzrə mütəxəssisi Arif Quliyev: «Bu cür tədbirlər vergi orqanı ilə biznes nümayəndələri arasında səmərəli əməkdaşlığın

davam etdirilməsi, vergi məsələləri ilə bağlı meydana çıxan mübahisələrin aradan qaldırılması baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Hazırda ölkədə azad sahibkarlığa yaradılan inzibati maneələrin aradan qaldırılması, biznesə başlama prosedurlarının sadələşdirilməsi, lisenziyalaşdırma və icazələr sahəsində islahatların həyata keçirilməsi, eləcə də vergi mühitinin yaxşılaşdırılması, hüquqi şəxslərin daha asan vergi rejimində fəaliyyət göstərməsi üçün təsirli addımlar atılmaqdadır. Qanunvericilikdə baş verən dəyişikliklərlə bağlı sahibkarların ictimai qurumlarının, biznes nümayəndələrinin, sığorta, audit və maliyyə təşkilatlarının üzvlərinin təkliflə-

rinin nəzərə alınması müsbət haldir. Bu cür forum və konfranslar tərəflər arasında birbaşa qarşılıqlı anlaşmaya imkan yaradır. Vergi orqanı ilə sahibkarlar arasında açıq dialoq nə qədər geniş olsa, yanara biləcəkdir mübahisələr də xeyli azalmış olar».

Azərbaycan Mikromaliyyə Assosiasiyasının icraçı direktoru Jalal Hacıyeva: «Arzu edərdim ki, belə tədbirlər sıx-sıx keçirilsin. Çünki elə sahələr var ki, yeni olduğundan, ciddi araşdırmaya ehtiyac olur. Amma belə görüşlər mütəmadi xarakter daşıyarsa, yeni sahələrdə yaranan çətinlikləri Vergilər Nazirliyi daha operativ surətdə həll edə bilər. Vergi Məcəlləsində öz əksini tapan dəyişikliklər isə sahibkarlığın inkişafına və əhəlinin rifah halının daha da yaxşılaşmasına hesablanıb».

«HGSM» MMC-nin direktoru İlham Atayev: «Ölkəmizdə vergi məsələlərinə həsr olunan belə tədbirlərin keçirilməsini müsbət qiymətləndirirəm. Bu görüşlərdə vergi ödəyicilərinə imkan verilir ki, onları maraqlandıran sualları verib, qanənci cavab ala bilsinlər. Vergilər Nazirliyinin peşəkar mütəxəssisləri tərəfindən sualların məntiqli, əsaslandırılmış şəkildə, qanuna əsaslanmaqla cavablandırılması yeniliklərin vergi ödəyiciləri tərəfindən daha asan anlaşılmasına imkan yaradır».

«Ernst & Young» şirkətinin Azərbaycan-dakı partnyoru Arzu Hacıyeva: «Belə konfranslar imkan verir ki, yeni fikirlər, yeni ideyalar müzakirə olunsun və gələcəkdə qanun formasında öz əksini tapsın. Vergi Məcəlləsinə edilən sonuncu dəyişikliklərlə gəlin-cə, bu, xüsusən, şəffaflığın artırılmasına səbəb olacaq. Gəlir vergisinə edilən güzəşt isə az maaş alan vətəndaşlarımız üçün kifayət qədər böyük stimuldur».

Hazırladılar: Elbrus CƏFƏRLİ Aytən NƏBİYEVƏ

Mehdi Babayev

«Professional MÜHASİB» jurnalının baş redaktoru, audit üzrə mütəxəssis

Audit

Auditor rəyi əlavə olunmaqla vergi hesabatını vergi orqanına təqdim etməli olan təsərrüfat subyektləri

Vergi Məcəlləsinin 16.1.4-cü maddəsinə görə, vergi ödəyiciləri auditor rəyi əlavə edilməklə vergi hesabatını vergi orqanına təqdim etməlidir. Lakin bu tələb yalnız Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olaraq, məcburi auditin obyekt hesab edilən vergi ödəyicilərinə (təsərrüfat subyektlərinə) aid edilə bilər. Hazırda təsərrüfat subyektlərini maraqlandıran məsələlərdən biri özlərinin maliyyə hesabatlarının auditini məcburi qaydada həyata keçirməli olduğunu və ya keçirməli olmadığını müəyyən etməkdir. Bunu müəyyən etmək üçün qanunvericiliyin müddəalarına istinad edək. Qanunla məcburi qaydada auditin aparılması tələbi kommersiya təşkilatlarının təşkilati-hüquqi formasından, fəaliyyət növündən və digər səbəblərdən asılı olaraq müxtəlif (hər il) həyata keçirilməlidir. Məcburi qaydada kənar audit aparılması tələb olunan təsərrüfat subyektləri aşağıdakılardır:

Səhmdar cəmiyyətləri

Azərbaycan Respublikası Mülki Məcəlləsinin 99.2-ci maddəsində göstərilir ki, açıq səhmdar cəmiyyəti illik hesabatını və mühasibat balansını hamının tanış olması üçün hər il dərc etməyə borcludur. 100.3-cü maddədə isə göstərilir ki, qapalı səhmdar cəmiyyəti bu Məcəllənin 99-cu maddəsində göstərilən sənədləri (maliyyə hesabatlarını) hamının tanış olması üçün dərc etməyə borcludur. Eyni zamanda, həmin Məcəllənin 107-ci maddəsi

üzrə (Səhmdar cəmiyyətində idarəetmə) 107.6-cı maddəsində bildirilir ki, bu Məcəllənin 99-cu maddəsində göstərilən sənədlərin dərci zamanı səhmdar cəmiyyəti illik maliyyə hesabatının yoxlanılması üçün əmlak mənafevləri ilə cəmiyyətə və ya onun iştirakçlarına bağlı olmayan peşəkar auditoru cəlb etməyə borcludur.

Məhdud məsuliyyətli cəmiyyətlər

Azərbaycan Respublikası Mülki Məcəlləsinin 91.4-cü (Məhdud məsuliyyətli cəmiyyətdə idarəetmə) maddəsində göstərilir ki, «Məhdud məsuliyyətli cəmiyyət illik maliyyə hesabatının düzgünlüyünü yoxlatmaq üçün hər il əmlak mənafevləri ilə cəmiyyətə və ya onun iştirakçılara bağlı olmayan peşəkar auditor cəlb etməlidir (kənar audit).

Bələdiyyələr

«Bələdiyyələrin maliyyəsinin əsasları haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun 13-cü (Yerli büdcəyə nəzarət) maddəsinə əsasən, yerli büdcənin icrasına, o cümlədən sərf edilən vəsaitin təsdiq edilmiş büdcə göstəricilərinə uyğunluğuna bələdiyyə nəzarət edir və bu məqsədlə ildə bir dəfədən az olmayaraq müstəqil auditorları cəlb edir.

Konkret bəzi fəaliyyətlə məşğul olan təsərrüfat subyektləri

«Banklar haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun 44-cü (Kənar audit) maddəsində göstərilir ki, bankın və xarici bankın yerli filialının ma-

liyyə fəaliyyəti hər il auditor fəaliyyətini həyata keçirmək üçün xüsusi razılığa (lisensiyaya) malik olan kənar auditor tərəfindən yoxlanılmalıdır.

«İnvestisiya fondları haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun 26.1-ci maddəsində göstərilir ki, investisiya fondunun idarəçisi ildə azı bir dəfə kənar auditor tərəfindən yoxlanılmalıdır. İnvestisiya fondunun auditini yalnız nəzarət orqanı və auditor xidmətlərini tənzimləyən idarəetmə orqanı tərəfindən birgə müəyyən edilmiş tələblərə cavab verən kənar auditorlar tərəfindən aparıla bilər və sair.

Ümumi formada məcburi auditin obyekt olan təsərrüfat subyektləri haqqında məlumat «Məcburi auditin obyekt olan təsərrüfat subyektləri üzrə «Daxili audit haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun mərhələlərlə tətbiqi müddətləri» barədə Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 5 oktyabr 2007-ci il tarixli 155 N-li Qərarından əldə etmək olar. Bu Qərarla dolayısı ilə məcburi auditin obyekt olan təsərrüfat subyektlərinin adları açıqlanmışdır. Bunlar banklar, büdcədən kənar fondlar, ictimai əhəmiyyətli qurumlar, birləşdirilmiş (konsolid edilmiş və icmal) hesabatlar tətbiq edən hüquqi şəxslər, təbii inhisar fəaliyyəti subyektləri, bank olmayan kredit təşkilatları, sığorta (təkrar sığorta) təşkilatları, maliyyə-sənaye qrupları, fondlar, səhmdar cəmiyyətləri, məhdud məsuliyyətli cəmiyyətlər, bələdiyyələr və bələdiyyə müəssisələridir.

Yeni e-xidmətlər vətəndaşların rahatlığını təmin edəcək

Azərbaycanda bütün sahələrdə olduğu kimi, gömrük sistemində də informasiya texnologiyalarından istifadəyə geniş yer verilir. «Gömrük-sərhəd buraxılış məntəqələrindən keçirilən malların və nəqliyyat vasitələrinin qeydiyyatında və yoxlanılmasında «bir pəncərə» prinsipinin həyata keçirilməsi üzrə texnoloji sxem»ə uyğun olaraq, Vahid Avtomatlaşdırılmış İdarəetmə Sistemində (VAİS) tətbiq edilmiş gömrük postlarından keçirilən malların və nəqliyyat vasitələrinin yoxlanılmasında risklərin avtomatlaşdırılmış qaydada idarə edilməsi - VAİS-RİSK sistemi tətbiq edilmişdir. Bu sistem əsasında gömrük-sərhəd buraxılış məntəqəsindən keçirilən mal və nəqliyyat vasitələrinin və onların sənədlərinin yoxlanılması dərəcəsinə müəyyən etmək üçün risklərin idarə edilməsi avtomatik təhlil olunur.

Bu günlərdə isə «Fiziki şəxslər üçün sadələşdirilmiş bəyannamə» xidməti elektronlaşdıraraq «Elektron hökumət» portalına inteqrasiya edilib. Bu xidmət vasitəsilə vətəndaş gömrük sərhədlərindən keçirdiyi mal və nəqliyyat vasitələrini bəyan etmək üçün

yət barədə xəbərdarlıq edilir. Daxil edilən məlumatların doğruluğuna əmin olduqdan sonra «təsdiq et» düyməsi basılır. Nəticədə bəyannamə Dövlət Gömrük Komitəsi tərəfindən qeyd alınır və vətəndaş qeydiyyat kodu göndərilir. Bununla da vətəndaş «çap et» düyməsini sıxaraq, gömrük bəyannaməsini çap edib gömrük xidmətinə təqdim edə bilər.

Sərhəddən keçədi asanlaşdırmaq məqsədilə bütün sərhəd-buraxılış məntəqələrində xüsusi «Gömrük» köşkləri quraşdırılmışdır. Bu məlumat köşkləri vasitəsilə vətəndaşlar sadələşdirilmiş elektron bəyannaməni doldura, gömrük qanunvericiliyi bazası ilə tanış ola və səyahətçilər üçün lazım olan gömrük nəzarəti ilə bağlı tələb olunan qaydalarla bağlı məlumat əldə edə bilərlər.

Tətbiq olunan yeni xidmət «vətəndaş-məmur» təməlinin minimuma endirilməsini, gömrük xidmətlərinin göstərilməsində şəffaflığın təmin edilməsini, həmçinin gömrük sərhəd-buraxılış məntəqələrində vətəndaşlar tərəfindən vaxt itkisinin qarşısını alınmasını təmin edəcəkdir. Bundan əlavə, idxal-ixrac əməliyyatları zamanı qadağan olunmuş və dövrüyyə-

Tətbiq olunan yeni xidmət «vətəndaş-məmur» təməlinin minimuma endirilməsini, gömrük xidmətlərinin göstərilməsində şəffaflığın təmin edilməsini, həmçinin gömrük sərhəd-buraxılış məntəqələrində vətəndaşlar tərəfindən vaxt itkisinin qarşısını alınmasını təmin edəcəkdir

elektron gömrük xidmətlərinin bu bölməsində istifadə etməklə vaxtına qənaət edəcək. Bunun üçün «e-gov.az» portalına daxil olaraq elektron xidmətlərin içərisindən Dövlət Gömrük Komitəsinin təqdim etdiyi «Fiziki şəxslər üçün sadələşdirilmiş bəyannamə»ni seçmək, açılan pəncərədə pasport nömrəsini, doğum tarixini, sonra portal üzərindən FİN-ə uyğun olaraq tanınan kimliyi təsdiq etmək, gəlidiyi və getdiyi ölkənin istiqamətini seçmək lazımdır. Daha sonra açılan pəncərədə müvafiq kateqoriya (valyuta, nəqliyyat vasitəsi, bəyan olunan mallar, müşayiət olunanmayan baqajla və ya daşıyıcı tərəfindən keçirilən mallar, ölmüş şəxslər, tabutdakı meyitlər, urnadakı küllər və s.) seçilir. Bəyannamədə yanlış məlumat göstərdikdə mövcud qanunvericiliyə uyğun məsuliyyəti

vergi təqvim

YANVAR						
I	II	III	IV	V	VI	VII
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

Qeyd: Verginin ödənilmə və bəyannamənin verilmə müddətinin sonuncu günü təqvimdə göy rənglə seçilmişdir. Həmin gün istirahət və ya bayram gününə düşsəyü halda, növbəti iş gününə keçirilmişdir.

Ödənilən vergi:

15 yanvar - «(1)», «(2)»
21 yanvar - «(1-1)», «3», «4», «8», «9», «10.1», «10.2», «10.3» və «11»

yannaməsini hər hesabat dövrü üçün, hesabat dövrünün sonrakı ayın 20-dən gec olmayaraq, qeydiyyatda olduğu vergi orqanına verməli və həmin müddətdə vergini dövlət büdcəsinə ödəməlidir. «4» - **Aksiz vergisi:** Aksizlər üzrə hesabat dövrü təqvim ayıdır. Aksizli mallar istehsal edildikdə hər hesabat dövrü üçün vergi tutulan əməliyyatlar

üzrə aksizlər hesabat dövründən sonrakı ayın 20-dən gec olmayaraq dövlət büdcəsinə ödənilməli və həmin müddətdə vergi orqanına bəyannamə verilməlidir.

«7» - **Yol vergisi:** Yol vergisi üzrə hesabat dövrü təqvim ayı sayılır. Azərbaycan Respublikasının ərazisində avtomobil benzininin, dizel yanacağına və maye qazın istehsalı ilə məşğul olan fiziki və hüquqi şəxslər yol vergisini aylıq olaraq hesablayır və hesabat ayından sonrakı ayın 20-dən gec ol-

mayaraq «Yol vergisinin bəyannaməsi»ni vergi orqanına təqdim etməklə vergini dövlət büdcəsinə ödəyirlər.

«8» - **Mədən vergisi:** Mədən vergisi üzrə hesabat dövrü təqvim ayıdır. Mədən vergisinin ödəyiciləri hesabat ayı üçün faydalı qazıntıların çıxardığı aydan sonrakı ayın 20-dən gec olmayaraq vergini ödəyir və bəyannamə verir. Yerli əhəmiyyətli tikinti materialları üzrə mədən vergisi yerli (bələdiyyə) büdcəyə ödənilir və bələdiyyələrə mədən vergisinin bəyannaməsi verilir. Yerli əhəmiyyətli tikinti materiallarına kəpirc-kiremit gilləri, tikinti qumları, çinçil xammalı aid edilir.

«9» - **Sadələşdirilmiş vergi:** Sadələşdirilmiş vergi üçün hesabat dövrü rübdür. Sadələşdirilmiş verginin ödəyicisi olan şəxslər hesabat rübündən sonrakı ayın 20-dən gec olmayaraq ödənilməli olan verginin məbləği haqqında vergi orqanına bəyannamə verir və həmin müddətdə vergini dövlət büdcəsinə ödəyirlər.

«10.2» - **Ödəmə mənbəyində tutulan digər vergilər:** ƏDV və sadələşdiril-

miş verginin ödəyicilərinin müddətli işlə əlaqədar aparılan ödəmələri istisna olmaqla, ödəmə mənbəyində tutulan digər vergilər üzrə hesabat dövrü rübdür. Hüquqi şəxslər və fərdi sahibkarlar qeyri-dövlət pensiyaları və ödəmə mənbəyində vergiyə cəlb olunan digər ödəmələri verərək bu gəlirlərdən vergini tutmalı, tutulmuş məbləği gəlirin ödənilməsi rübündən sonrakı ayın 20-dən gec olmayaraq dövlət büdcəsinə köçürməli və həmin müddətdə bəyannaməni vergi orqanına təqdim etməlidir.

«10.3» - **Sığorta müqaviləsinə vaxtından əvvəl xitam verildikdə ödəmə mənbəyində tutulan vergi:** Həyatın yığım sığortası və pensiya sığortası üzrə bağlanmış sığorta müqaviləsinə vaxtından əvvəl xitam verildikdə aparılan ödəmələrdən vergi orqanına bəyannamə verir və həmin müddətdə vergini dövlət büdcəsinə ödəyirlər.

«10.2» - **Ödəmə mənbəyində tutulan digər vergilər:** ƏDV və sadələşdiril-

dikdə, sığorta haqları ödəyən sığortacılar fiziki şəxslərin hesablanmış aylıq gəlirinə gəlir vergisi hesablamalı və hesablanmış vergini növbəti ayın 20-dən gec olmayaraq dövlət büdcəsinə ödəməli və gəlirin ödənilməsi rübündən sonrakı ayın 20-dən gec olmayaraq bəyannaməni vergi orqanına təqdim etməlidir.

«11» - **Dövlət rüsumu:** Dövlət rüsumu üzrə hesabat dövrü rübdür. Notariat hərəkətlərinə görə dövlət rüsumu notarius tərəfindən qəbul edilərək iki bank günü ərzində, Azərbaycan Respublikasının xarici ölkələrdəki diplomatik nümayəndəliklərində aparılan konsulluq əməliyyatları üçün alınan dövlət rüsumu bir ay ərzində, digər dövlət rüsumları isə tutulduqdan sonra bir bank günü ərzində dövlət büdcəsinə köçürülür. «Dövlət rüsumu haqqında» Qanunda nəzərdə tutulmuş dövlət rüsumunu tutan şəxslər hesabat rübündən sonrakı ayın 20-dək dövlət rüsumunun tutulması barədə hesabatları vergi orqanına təqdim etməlidirlər.

«(1) və (2)» - **Gəlir və mənfəət vergisi:** Gəlir və mənfəət vergisi üzrə hesabat dövrü təqvim illidir. Hüquqi şəxslər və fərdi sahibkarlar rüb qurtarıqdan sonra 15 gündən gec olmayaraq cari ödəmələri dövlət büdcəsinə ödəməlidirlər. Bələdiyyə mülkiyyətində olan müəssisə və təşkilatlar mənfəət vergisini yerli büdcəyə (bələdiyyə büdcəsinə) ödəyirlər. Cari vergi ödəmələri vergi ili üçün vergi ödəyicisindən tutulan verginin məbləğinə aid edilir. Vergi ödəyicisi il ərzində cari vergi ödəmələrinin məbləğini öz seçiminə əsasən aşağıda göstərilən iki mümkün metoddan birinə uyğun müəyyən edə bilər.

Birinci metod: Hər rüb üçün cari ödəmələrin məbləği əvvəlki vergi illində hesablanmış verginin 1/4 hissəsi məbləğində müəyyən edilir. İkinci metod: Cari rübdeki gəlirin məbləğini keçən ilin ümumi gəlirində (gəlirdən çıxılan məbləğlər nəzərə alınmadan) verginin xüsusi çəkisini göstərən əmsala vurmaqla müəyyən edilir. Bu zaman vergi ödəyicisi il ərzində cari vergi ödəmələrinin məbləğini müəyyən etməyin yuxarıdakı iki mümkün metodundan birini seçir və hər il aprel ayının 15-dən gec olmayaraq bu barədə vergi orqanına məlumat verir. Vergi ödəyicisi cari vergi ödəmələrinin məbləğini müəyyən etməklə üçün tətbiq etdiyi metod barədə məlumat vermədiyi halda, vergi orqanı birinci metodu tətbiq edir.

Vergi ödəyicisi cari vergi ödəmələrinin məbləğini müəyyən etməklə üçün ikinci metodu seçdiyi halda, hər rüb başa çatdıqdan sonra 15 gün ərzində mənfəətdən və ya gəlirdən hesablanmış cari vergi məbləği barədə vergi

orqanına arayış təqdim etməlidir, əks halda, vergi orqanı birinci metodu tətbiq edir.

Əvvəlki vergi illində fəaliyyət olmayan və növbəti vergi illində fəaliyyət göstərən, habelə yeni yaradılmış və fəaliyyət göstərən vergi ödəyiciləri mənfəət və ya gəlir vergisi üzrə cari vergi ödəmələrini təqvim ili ərzində rübər üzrə artan yekunla hesablamalı, cari vergi ödəmələrinin məbləği mənfəətdən və ya gəlirdən verginin məbləğinin 75 faizindən az olmamalı, rüb başa çatdıqdan sonra 15 gün ərzində cari vergi ödəmələrini aparmalı və rüb ərzində mənfəətdən və ya gəlirdən hesablanmış cari vergi məbləği barədə vergi orqanına arayış təqdim etməlidir.

«(1-1)» - **Gəlir vergisi (xüsusi notariuslar üzrə):** Xüsusi notariusların gəlir vergisi üzrə hesabat dövrü rübdür. Xüsusi notariuslar tərəfindən hər ay ərzində aparılan notariat hərəkətlərinə, habelə notariat hərəkətləri ilə əlaqədar göstərilən xidmətlərə görə alınan haqlardan (xərclər nəzərə alınmadan) 10 faiz dərəcə ilə gəlir vergisi hesablamalı, hesablanmış vergi məbləği isə növbəti ayın 20-dən gec olmayaraq dövlət büdcəsinə ödənilməlidir. Xüsusi notariuslar tərəfindən aparılan notariat hərəkətlərinə, habelə notariat hərəkətləri ilə əlaqədar göstərilən xidmətlərə görə alınan haqlardan (xərclər nəzərə alınmadan) hesablanan gəlir vergisi barədə «Xüsusi notariusun gəlir vergisi bəyannaməsi» hər rüb başa çatdıqdan sonra növbəti ayın 20-dən gec olmayaraq vergi orqanına təqdim edilməlidir.

«3» - **Əlavə dəyər vergisi:** ƏDV üzrə hesabat dövrü təqvim ayı sayılır. ƏDV ödəyən vergi ödəyicisi ƏDV-nin bə-

DAHA ZƏNGİN MƏLUMAT!

VERGİLƏR NAZİRLİYİ, İQTİSADİYYAT VƏ SƏNAYE NAZİRLİYİ, MALİYYƏ NAZİRLİYİ, ƏDLİYYƏ NAZİRLİYİ, ƏMƏK VƏ ƏHALİNİN SOSIAL MÜDAFİƏSİ NAZİRLİYİ, DÖVLƏT GÖMRÜK KOMİTƏSİ, DÖVLƏT SOSIAL MÜDAFİƏ FONDU

beynəlxalq panoram

2016-cı il vergidən yayınmaya qarşı mübarizəyə həsr olunacaq

Avropa İttifaqında vergidən yayınma problemi getdikcə daha ciddi səciyyə daşıdığına görə, Avropa Komissiyası belə bir addım atmaq məcburiyyətində qalmışdır. İqtisadi məsələlər üzrə komissar Pyer Moskovisi Avropa Parlamentində çıxışı zamanı

özünün yaxın aylardakı işinin «məhək daşı» adlandırmışdır. Qeyd etmək lazımdır ki, Avropa İttifaqı vergi ödəməkdən yayınmaya qarşı mübarizə və vergi şəffaflığının təmin olunması barədə OECD/G20 tərəfindən işlənib hazırlanmış yeni qlobal

adlarını, ünvanlarını, VÖEN-lərini, təvəllüdlərini, eləcə də digər məlumatlarını (faizlər, dividendlər, maliyyə aktivlərindən, trast və fondlardan gəlirlər) əldə edəcəklər və ittifada xilə banklarda hesabları olan vətəndaşlara aid analoji informasiyalar digər

bəyan etmişdir ki, 2016-cı il Avropada «vergi islahatları və fiskal şəffaflıq ili» olmalıdır: «Vergidən yayınma və şəffaflığın çatışmazlığı ilə bağlı bizim ciddi problemlərimiz var». O, yanvarın sonuna qədər bununla bağlı yeni tədbirlər paketini təqdim edəcəyini vəd edərək, bu sənədi

standartı mərhələ-mərhələ həyata keçirir. Həmin standart əsasən, informasiya mübadiləsi barədə saziş imzalamış ölkələr öz rezidentlərinin hesabları barədə məlumatları avtomatik şəkildə mübadilə etməyə başlayacaqlar. Avropa İttifaqı ölkələri xaricdə hesabı olan vətəndaşlarının

ölkələrin də vergi strukturlarına ötürülməyə başlayacaqlar. Avtomatik informasiya mübadiləsi barədə saziş imzalayan ölkələr arasında Lixtenşteyn, Lüksemburq, Meksika, Mavriki, Koreya, Men, Qernsi, Farer və Kayman adaları, Britaniya Virgin adaları kimi «vergi cənnətləri» də var.

Xarici ölkələrin təcrübəsi

Sinqapurun vergi sistemi: fiziki şəxslərin gəlir vergisi

Sinqapur adasından və daha 57 kiçik adadan ibarət olan Sinqapur Respublikasında fiziki şəxslər gəlir vergisinə cəlb edirlər. Bu verginin tətbiqi «Gəlir vergisi haqqında» Qanunla tənzimlənir.

Vergi ödəyiciləri

Vergitutma məqsədləri üçün rezident fiziki şəxs -Sinqapurda yaşayan şəxsləri (müvafiq qiymətləndirmə ilindən əvvəlki ildə müəyyən səbəblərdən müvəqqəti yoxluqları istisna olmaqla) və müvafiq qiymətləndirmə ilindən əvvəlki il ərzində 183 gün və daha artıq müddətə Sinqapurda olan və ya Sinqapurda işləyən şəxsləri (şirkət direktorları istisna olmaqla) əhatə edir. Ardıcıl 3 qiymətləndirmə ili ərzində Sinqapurda işlə təmin edilən şəxslər (bu üç ilin hər birində 183 gündən az müddətə Sinqapurda olsalar belə) həmin 3 ilin hər biri üçün rezident hesab edirlər.

1 yanvar 2007-ci il tarixdə və bu tarixdən sonra Sinqapura daxil olan və iki təqvim ilini əhatə edən ardıcıl ən azı 183 gün ərzində Sinqapurda qalan əcnəbi işçilər (direktorlar və artistlər istisna olmaqla) Sinqapur Daxili Gəlirlər Orqanı tərəfindən inzibati konsessiya şəklində hər iki il üçün rezident hesab olunurlar.

Evli cütlüklərin gəlirləri ayrılıqda qiymətləndirilir. Ortaqlıqlar ayrıca vergi ödəyiciləri hesab edilmir və onların hər birinin gəliri ayrılıqda vergiyə cəlb olunur.

Vergiyə cəlb edilən gəlir

Rezident fiziki şəxslərin Sinqapur mənbəyindən əldə edilən və Sinqapurda xaricdən əldə olunan gəlirləri vergiyə cəlb edilir. Bununla belə, 1 yanvar 2004-cü ildən Sinqapurda xaricdən əldə olunan gəlir vergiyə cəlb edilmir.

Vergiyə cəlb olunan gəlir qiymətləndirilən gəlirdən çıxılmalar, fərdi və digər güzəştlər çir-

xılmaqla müəyyən edilir. Qiymətləndirilən gəlirə istənilən ticarət və peşə fəaliyyətindən gəlirlər, maddəli işdən gəlir, investisiya qoyuluşundan əldə olunan gəlir, faizlər və icarə gəlirləri, royaltilər, mükafatlar və gəlir təbii digər fayda və qazanclar aiddir.

Vergidən azad olunan gəlir

Vergidən azad olunan gəlirlərə birdəfəlik pensiya ödənişləri, xəsarətə görə alınan kompensasiya, xərclərin əvəzinin ödənilməsi, hədiyyələr, xərclərin yerdəyişməsi, faizsiz və ya güzəştli borclar, sığorta ödənişləri, təhsil ödənişləri, məhdudlaşdırıcı şərtlər üçün ödənişlər, müqavilənin ləğvinə görə kompensasiya, alimentlər və məhkəmə tərəfindən müəyyən edilən bəzi digər ödənişlər daxildir.

Dərəcələr

2012-ci qiymətləndirmə ilindən etibarən rezident fiziki şəxslər aşağıdakı progressiv dərəcələrlə vergiyə cəlb edirlər:

Vergiyə cəlb edilən gəlir (SGD)	Dərəcə (%)
0 – 20 000	0
20 000 – 30 000	2
30 000 – 40 000	3,5
40 000 – 80 000	7
80 000 – 120 000	11,5
120 000 – 160 000	15
160 000 – 200 000	17
200 000 – 320 000	18
320 000-dən yuxarı	20

Qeyd: 1 Sinqapur dolları (SGD) = 0,7 ABŞ dolları

Zərərlər

Kommersiya fəaliyyətindən yaranan zərər bütün digər mənbələrdən əldə edilən, mənfəət kimi qiymətləndirilən gəlirdən çıxıla bilər. Yalnız kommersiya, biznes və peşə fəaliyyətlərindən zərərlər gələcək dövrlərə keçirilə bilər. Zərərin yarandığı il və zərərin çıxılması olduğu il arasında müəssisənin səhmdarlarının pay bölgüsü 50%-dən artıq dəyişmədiyi halda, zərərlər qeyri-müəyyən müddətə gələcək dövrlərə keçirilə bilər. 100 min SGD-dən artıq olmayan zərər yarandığı ildən əvvəlki qiymətləndirmə ilinə keçirilə bilər. Zərərin 100 min SGD-dən artıq olan istifadə edilməmiş hissəsi növbəti illərə keçirilə bilər. Evli cütlüklər istifadə olunmayan zərərlərini həyat yoldaşının gəlirindən illik əsaslarla çıxılmaq üçün bir-birinə transfer edə bilərlər.

Ödəmə mənbəyində vergilər

Sinqapurda «qazandığın an ödə» (pay-as-you-earn) sistemi mövcud deyil. Bununla belə, işgötürənlərdən Sinqapurda işləmək müddəti bitmək üzrə olan işçilərdən «vergi təmizliyi» yarananda kifayət qədər vəsait tutmaq tələb edilir. Ümumiyyətlə, rezident fiziki şəxslərə ödəmələr ödəmə mənbəyində vergiyə cəlb olunmur.

Verginin ödənilməsi

Vergi avans ödənişləri vasitəsilə ödənilir. Ödəyici tərəfindən şikayət edildiyi halda belə, vergi qiymətləndirmədən sonra 1 ay ərzində ödənilməlidir. Ölkədə verginin 12 aylıq hissələrlə ödənilməsinə də icazə verilir.

İcmalı Vergi siyasəti və strateji araşdırmalar Baş İdarəsi təqdim edir

Xəbərlər

İtaliyada bu ildən qüvvəyə minmiş «2016-cı il sabitlik qanunu» çərçivəsində rəqəmsal nəşrlər, eləcə də elektron kitablar üçün ƏDV dərəcəsi 22%-dən 4%-ə endirilib.

Belçikada son onilliklərdə ərzində iri şirkətlərin istifadə etdikləri «izafi gəlir» (Excess Profit) sxemini Avropa Komissiyası qeyri-qanuni hesab etmişdir. Rəqəbat məsələləri üzrə avrokommisar Marqrete Vestaqer bildirmişdir ki, bu sxem sayəsində 35-ə yaxın şirkət təxminən 700 milyon avro vergi yayındırılmışdır.

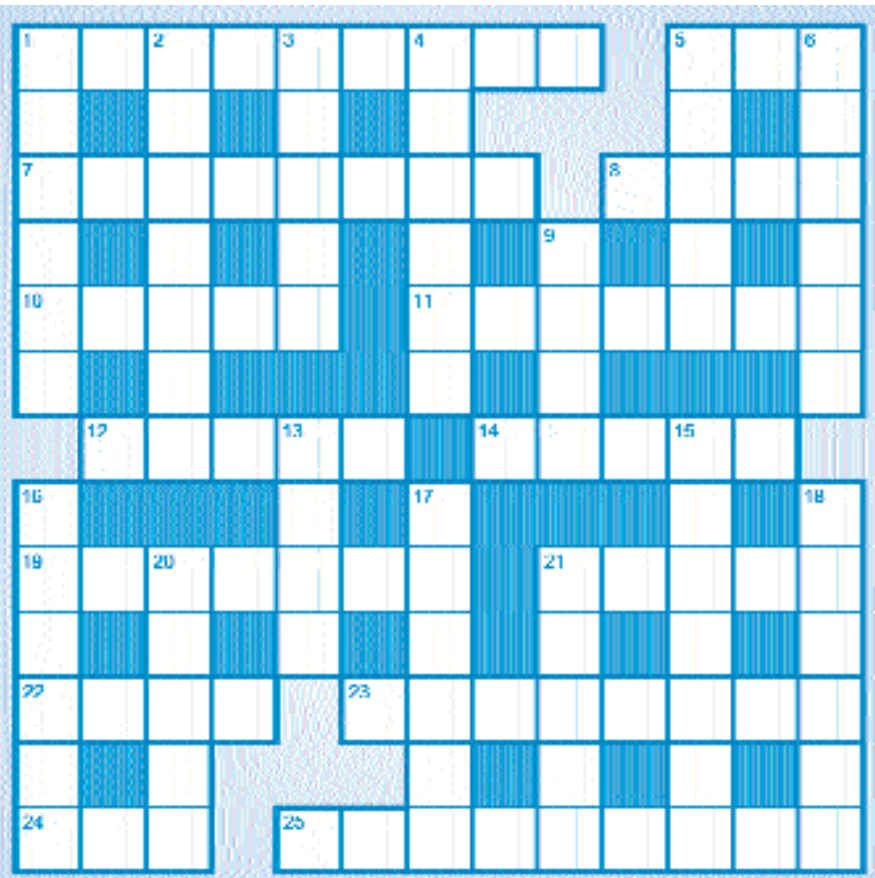
İrlandiyada keçən il proqnozlaşdırıldığından 3,3 mlrd. çox - 45,6 mlrd. avro vergi yığılmışdır.

Avstraliya Vergi İdarəsinin hesabatına görə, 2013-2014-cü illərdə ümumi gəliri 1,6 trilyon dollardan artıq olan 1539 iri şirkət korporativ gəlir vergisi üzrə cəmi 39,9 mlrd. dollar ödəmişdir (1 Avstraliya dolları = 0,7 ABŞ dolları). 579 iri şirkət (iri vergi ödəyicilərinin 38%-i) isə büdcəyə heç bir vəsait ödəməmişdir.

Böyük Britaniyanın Baş naziri Devid Kameronun «piylənmə böhranı»nın qarşısının alınması üçün qazlı içkilərə əlavə vergi tətbiq olunması ilə bağlı təklifinə ictimaiyyət müsbət yanaşır. Piylənməyə qarşı Milli Forumun rəhbəri professor Devid Heslem bildirmişdir ki, şəkərə tətbiq olunan vergi 50%-dən az artırılsa, bunun istehlakçılara təsiri olmayacaq. Əgər təklif nəzərə alınsa, ölkədə 330 qramlıq kola içkisinin satış qiyməti 1 funtdan 1,5 funta qaldırılacaq.

Rusiya Federasiyası Dumasında ölkə ərazisində kompüter proqramlarının, elektron musiqi və kitabların onlayn satışı ilə məşğul olan xarici qurumların ƏDV-yə cəlb olunması təklif edilib. Layihə müəllifləri bildirmişlər ki, Rusiyada e-xidmətləri əsasən xarici şirkətlər göstərilir. Məsələn, «Apple» şirkəti ölkə ərazisində «AppStore» vasitəsilə ödənişli yüklənən proqramlar üçün bir qəpik belə vergi ödəmir.

Niderlandda oyun biznesinin yenidən tənzimlənməsi üzrə qanun layihəsində onlayn kazinodan ümumi gəlirlər üzrə vergi dərəcəsinin 20%-ə qaldırılması nəzərdə tutulub.

Yuxarıdan aşağı: 1.Saz havası; 2.Respublikamızda keçiriləcək beynəlxalq yarış; 3.Şumerlərdən ən qədim şəhərlərdən biri; 4.Tuamotu (Fransa Polineziyası) arxipelaqında atoll; 5.Ümumdünya Vəhşi Təbiəti Mühafizə Fondunun (WWF) loqotipində əks olunan məməli heyvan növü; 6.Təqvimdə ilin ilk ayı; 7.Məşhur avtomobil markasının azərbaycanca deyiliş forması; 8.Üzərində vaqon, vaqonət və s. təkərlərinin hərəkət etdiyi polad yol; 9.Böyük Britaniyada fəxri titulu; 10.Qədim türk dilində vergi və mükəlləfiyyətdən azad olunmuş rəiyyət; 11.Qazax rayonunda çay. Kürün sağ qolu; 12.Qədim yunan mifologiyasında titan tanrı; 20.Rusiya Federasiyasının Xabarovsk vilayətində çay; 21.Üst paltar üçün nazışlı yun parça materialı. **Soldan sağa:** 1.İşıq mənbəyindən çıxan şüaları əks etdirən cihaz; 5.Bir neçə adam arasında bölünən şeydən hər birinə düşən hissə; 7.Türkiyədə gündəlik ictimai-siyasi qəzet; 8.Monqolustanın şimal-şərqindən keçən çay; 10.Sakit okeanda ada dövlət; 11.Qərrib dənizinin cənub-şərqində ada; 12.Qədim Misir mifologiyasında hamilə qadınların və körpələrin himayəçisi; 14.Fransa rəssamı, postimpressionizm və primitivizm cərəyanının nümayəndəsi; 19.Yunan mifologiyasında işıq, kəhanət, şeir və musiqi tanrısı. Həmçinin ABŞ-da NASA tərəfindən həyata keçirilmiş Aya uçuş layihəsinin və kosmik aparatın adı; 21.Türkiyədə şəhər; 22.Saç boyamaq üçün bitki yarpaqlarından hazırlanan toz; 23.Ordubad rayonu ərazisində dağ;

krossvord

Qərrib dənizinin cənub-şərqində ada

24.İqtisadi Əməkdaşlıq və İnkişaf Təşkilatı (OECD) nəzdində Nüvə Enerjisi Agentliyinin qısaldılmış adı; 25.Var-dövlət hesabına nüfuz və hakimiyyət əldə edən şəxs.

Tərtib etdi: Rafael

Qəzetimizin ötən nömrəsində getmiş krossvordun cavabları:

Yuxarıdan aşağı: 1.Kompas; 2.Münster; 3.Duala; 4.Adidas; 5.Tarif; 6.Dekabr; 9.Trio; 13.Arzu; 15.Belqrad; 16.Ədalət (Şükürov); 17.Artrit; 18.Katana; 20.Alver; 21. Kübra (Əliyeva). **Soldan sağa:** 1.Komediant; 5.Tad; 7.Mandarin; 8.Ərik; 10.Astra; 11.Aerofob; 12.Priap; 14.Torba; 19.Drayzer (Teodor); 21.Kalka; 22.Lava; 23.Probirka; 24.Tar; 25.Şotlandka.

idman

Sərbəst güləş üzrə ənənəvi beynəlxalq turnir keçirilib

Yanvarın 16-da yeni-yetmələr arasında sərbəst güləş üzrə 20 Yanvar şəhidi Müşfiq İsayev xatirəsinə həsr olunmuş 19-cu beynəlxalq turnir keçirilib. Yarışda Azərbaycan pöhləvanları ilə yanaşı, Rusiya və Gürcüstan idmançıları da birincilik uğrunda mübarizə aparıblar.

Hövsan Olimpiya İdman Kompleksində keçirilən turnirdə Mahir Məmmədov (42 kq), Əsgər Məmmədliyev (46 kq), Əşrəf Aşurov (50 kq), Turan Bayramov (54 kq), Vahid Əlizadə (58 kq, hamısı Azərbaycan), Maqomed Surhoev (63 kq, Rusiya), Qoqa Mamiauri (69 kq, Gürcüs-

tan), Rəşad Yusifli (76 kq), Əhliman Quliyev (85 kq, Azərbaycan), Vahit Qoloev (100 kq, Rusiya) fəxri kürsünün ən yüksək pilləsinə qalxıblar. Hər çəki dərəcəsi üzrə ilk üç yeri tutan idmançılar diplom, medal və pul mükafatları ilə təltif ediliblər.

Taekvondoçularımızdan tarixi nailiyyət

Azərbaycan taekvondoçuları Milad Beigi Hərçəqanı (80 kq) və Patimat Abakarova (49) Braziliyanın Rio-de-Janeyro şəhərində keçiriləcək Yay Olimpiya Oyunlarına ölkəmizə daha iki lisenziya qazandırlar. Yanvarın 17-də İstanbulda keçirilən Olimpiya Oyunlarına lisenziya xarakterli Avropa təsnifat turnirində mübarizə aparən Azərbaycan yığmasının üzvü Milad Beigi Hərçəqanı latviyalı Yanus Kauneni (16:0), erməni idmançı Arman Yeremyanı (11:1) və yarımfinalda türkiyalı Yunus Sarını (10:1) böyük hesabla məğlub edərək finala yüksəlib. İdmançımız finalda polşalı rəqibi Pyotr Pazinskiyə 14:2 hesabı ilə qalib gələrək turnirin qızıl medalını əldə edib.

Patimat Abakarova isə hollandiyalı Dino Porines-Lanqerudidən (4:1), yunanıstanlı idmançı

İoanna Kotsudan (5:1), yarımfinalda isə ukraynalı İrina Romaldanovanadan (3:1) üstün olaraq finala adlayıb. P.Abakarova finalda serbiyalı idmançı Tiyana Boqdanoviçi (6:5) mübarizədən kənarlaşdıraraq yarışın qalibi olub. Avropa təsnifat turnirində hər çəki dərəcəsi üzrə finala yüksələn idmançılar Olimpiya Oyunlarına vəsiqəni təmin edirlər. Beləliklə, hər iki taekvondoçumuz Rio Olimpiadasında iştirak hüququ əldə ediblər.

Bununla da Braziliyada keçiriləcək Yay Olimpiya Oyunlarına taekvondo üzrə lisenziya qazanan idmançılarımızın sayı 4-ə çatıb. Qeyd edək ki, Fəridə Əzizova ölkəmizə taekvondo üzrə 2-ci lisenziyanı yanvarın 16-da qazandırmışdı, taekvondoçumuz Radik İsayev isə 2015-ci ilin dekabrında 80 kiloqramdan yuxarı çəki dərəcəsinə Olimpiyaya vəsiqə əldə etmişdi.

Azərbaycan velosipedçisi «Rio-2016»ya lisenziya qazanıb

Azərbaycanın şose velosipedi üzrə elit yığması və «Synergy Baku Cycling Project» kontinental komandasının üzvü Maksim Averin bu ilin avqustunda Rio-de-Janeyroda keçiriləcək 31-ci Yay Olimpiya Oyunlarında iştirak hüququ əldə edib. Bununla bağlı Beynəlxalq Velosipedçilər İttifaqı (UCI) tərəfindən Azərbaycan Respublikası Milli Olimpiya Komitəsinə və Azərbaycan Velosiped İdmanı Federasiyasına təsdiq məktubu göndərilib. Maksim Averin 4 illiyin zirvə yarışında ölkəmizi qrup yarışlarında təmsil edəcək.

Qeyd edək ki, Beynəlxalq Velosipedçilər İttifaqının rəqlamentinə əsasən, Yay Olimpiya Oyunlarından əvvəlki il ərzində velosipedçilər təmsil etdikləri qitələr üzrə klub və yığma səviyyəsində yarışlarda iştirak etməklə olimpiyada lisenziya xalları toplayırlar. 2015-ci ildə «Synergy Baku»nun heyətində bir sıra yarışlarda uğurla çıxış

xış edən Maksim Averin ümumilikdə 158 lisenziya xalı toplayıb ki, bu da Rio-de-Janeyroda qrup yarışlarında mübarizə aparacaq 142 velosipedçi sırasına düşmək üçün yetərli olub.

Məlumat üçün onu da bildirək ki, Maksim Averinin atası, Azərbaycan velosiped məktəbinin yətiməsi, 1978-ci il Dünya Turunun qalibi Aleksandr Averin 1976-cı ildə SSRİ yığma komandasının heyətində Monreal Yay Olimpiya Oyunlarında iştirak edib.

Runi Anrinin rekordunu yenilədi

İngiltərə millisinin və «Manchester Yunayted» futbol klubunun hücumçusu Ueyn Runi karyerasında daha bir rekorda imza atıb. O, eyni komandanın formasını geyməklə İngiltərə Premyer Liqasında vurduğu qolların sayını rekorda çatdırıb.

Ulduz futbolçu ölkə çempionatının son turunda oynanılan «Liverpul» - «Manchester Yunayted» qarşılaşmasının sonlarında vurduğu qolla komandasına qələbə qazandı. Bununla da «Manchester Yunayted»in heyətində 176-cı qolun müəllifi olan hücumçu vaxtilə «Arsenal»da forma geymiş fransalı forvard Tyerri Anrini qabaqlayıb. Qeyd edək ki, T.Anri İngiltərə Premyer Liqasında 175 qolun sahibi olub.

mozaika

flora və fauna

Tibitin «qara siyahısı»

Avropa İttifaqı ölkələri «köhnə qitə»nin təbii-təbiətə yabançı olan bitki və heyvan növlərinin siyahısını tərtib edib. Bu siyahıya daxil olan flora və fauna növlərinin idxalına və satışına qadağa qoyulub. Artıq Aİ ölkələrinə yol tapan növlər nəzarətə götürülməli və hətta məhv edilməlidir. Estoniya üçün bu qərar, məsələn, qunduz, yənot, rotan balığı, Amerika xərçəngi və baldırğana qarşı mübarizə aparmaq deməkdir.

Aİ-nin yad bitki və heyvan növlərinin Avropa ərazisinə daxil

olmasının profilaktikası barədə bir il əvvəl qüvvəyə minən göstərişi invaziv növlərin yayılmasına yol verməmək üçün bütün Aİ ölkələrinin tədbirlər görməsini nəzərdə tutur. İlk siyahıya 37 flora və fauna növü daxil edilib. Amma zaman keçdikcə bu siyahıya yeni növlər əlavə olunacaq.

Siyahıya daxil edilən növlərin bir hissəsi artıq Estoniya ərazisində mövcuddur. Məsələn, Karolina kabombası (cabomba carolina) kimi akvarium bitkisi, yaxud ölkədə geniş yayılan yabanı baldırğan bitkisi. Siyahıda Estoniyada rahat yaşayan boz dələ,

qunduz, Amerika xərçəngi və yənot kimi fauna nümayəndələri də var. Yerli təbiətə uyğunlaşan bu növlər ənənəvi flora və fauna növlərini sıxışdırıb çıxarır. «Qara siyahıya» düşən və ayrı-ayrı adamların evlərində yaşayan heyvanlar sterilizasiya edilməli və vəhşi təbiətdən təcrid olunmalıdır. Adı siyahıya düşən heyvanları bu ilin axırınadək zootaxonomiyada satmaq olar, amma gələcəkdə onların ölkəyə gətirilməsinə qadağa qoyulacaq. Siyahıda yer alan və kommersion məqsədi ilə çoxaldılan heyvanlar humanist yolla məhv edilməlidir.

Elektronikanın əsas təmayülləri

Yanvarın ilk günlərində Las-Veqasda «Consumer Electronics Show» («CES») beynəlxalq elektronika sərgisi keçirilib. Hər il təşkil olunan sərgi yeni texnologiyaların əsas trendlərini müəyyən edir. Bu il də istisna olmayıb.

Gələcəyin avtomobili: Sərgidə əvvəlki illərlə müqayisədə daha çox sürücüsüz avtomobillər nümayiş etdirilib. Bu isə o deməkdir ki, yaxın gələcəkdə özü idarə olunan maşınlardan istifadəyə başlanılacaq.

Virtual realıq texnologiyaları: Sərgidə təqdim edilən «Oculus Rift» virtual realıq eynəyinin təkmilləşdirilməsi üzrə aparılan işlər davam etdirilir. Qeyd edək ki, «Facebook» da daxil olmaqla populyar xidmətlər artıq 360 dərəcə formatlı panoram videosunun göstərilməsini dəstəkləyir.

Pilotsuz uçan aparatlar: Bu sahədə böyük irəliləyiş gözlənilir. Əvvəlki modellərlə müqayisədə yeni modellər daha sürətli və yaxşı manevr etmək qabiliyyətinə malikdir.

Striminq video xidmətləri: Bu xidmətlər yeni tendensiyaları («4K») formatı, 360 dərəcə formatında video və virtual realıq) müəyyən edəcək. «Netflix» xidməti 1 yanvar 2016-cı il tarixdən dünyanın 130 ölkəsində işə salınıb. Qeyd edək

ki, «Netflix» yanvarın 6-dan Azərbaycanda da xidmət göstərməyə başlayıb.

«Ağıllı ev» texnologiyalarının inteqrasiyası: «Apple» və «Google» şirkətlərinin «ağıllı ev» üçün nəzərdə tutulmuş platformaları smart qurğuları vahid sistem üzrə birləşdirməyi planlaşdırılsa da, hələ nəticələri gözləmək lazım gələcək.

Fərdi mini nəqliyyat: Maqnit sahəsinin köməyi ilə asfalta toxunmadan uçan «Hoverboard» adlı nəqliyyat növünə dair «CES 2016» sərgisində bir çox yeniliklər nümayiş etdirilib.

Sağlamlığın qeydinə qalan cihazlar: Fərdi tibbi qurğular indi öz «qızıl dövrünü» yaşayır. Qabaqcıl sensorlar, çiplər və simsiz ölçü cihazları real vaxt rejimində müxtəlif fizioloji parametrlərə nəzarət etməyə imkan verir.

Vergi məsləhətçisi həbs edildi

tam ciddi

Böyük Britaniyada bir sıra məşhur aktyorların və müğənnilərin vergi məsləhətçisi Dennis Kristofer Karter Lann 5 il müddətində həbs cəzasına məhkum edilib. İstintaq zamanı onun 6 milyon funtdan artıq vergi yayındırıldığı

sübuta yetirilib. Lannın müştəriləri arasında aktrisa Seydi Frost, «Hotem» filminin ulduzu Şon Pertvi və məşhur teleparacı Fiona Bryus da var. Qeyd edək ki, Lann ilə bağlı cinayət işini Britaniyanın vergi və rüsum yığımları idarəsi açmışdı.

Evdə lazım olar

- Püreni isti kartofdan hazırladıqda və ona qaynar süd tökdükdə daha zərif olur.
- Kotlelin yumşaq olması üçün ətə qatdığınız çərəyi əvvəlcə süddə isladın və sıxmadan ətə əlavə edin.
- Əriyin tumunu atmayın, o, badamı əvəz edə bilər.
- Un xəmir yoğrulmazdan xeyli əvvəl ələnəlidir, belə olduqda o, hava «alır» və xəmir çox zərif olur.
- Göyertini xörək süfrəyə verildə əlavə etmək lazımdır, əks halda xörəyin dadı istənilən səviyyədə olmayacaq.
- Qayğanağın yumurtasını süd ilə çalsanız (1 yumurtaya 1 xörək qaşığı süd), daha dadlı olar.
- Un və düyü saxlanan qaba təmizlənmiş sarımsaq dilimləri qoyduqda qurd əmələ gəlmir.
- Tavadə yağın sıçramaması üçün içinə azca duz səpmək lazımdır.

Bir inci sağlığı varsa da suda...

araşdırma

İsveçin Lund Universitetinin alimləri adi kəmərsuyu tədqiq edərək, onun tərkibində xeyli faydalı mikroorqanizm aşkar ediblər. Ekspertlər bildirirlər ki, bir stəkan təmiz içməli suyun tərkibində təqribən 10 milyon faydalı bakteriya var. Bu bakteriyalar suyu təmizləməklə onu təhlükəsiz edir. Lakin alimlər qeyd edirlər ki, hazırda bu mikroorqanizmlər az öyrənilib. Kəmərsuyunda və boruların daxili səthində məskunlaşan bu bakteriyalar burada nazik yapışqan örtük - bioplyonka əmələ gətirir. Onlar su anbarından evdəki kranlardan uzanan boruların daxili səthini örtür.

Tədqiqatçılar hesab edirlər ki, bu bakteriyalar suyun təhlükəsizliyində əvvəllər hesab edildiyindən

daha böyük rol oynayır. Məsələn, onlar hesab edirlər ki, su təkcə təmizləyici qurğularda deyil, borularda da təmizlənir. Tədqiqatın müəllifi Ketrin Pol deyib: «Daha əvvəl bizə məlum olmayan tamamilə başqa ekosistem aşkar etmişik. Əvvəllər siz çətin ki hər hansı bakteriya görə bilərdiniz, lakin indi DNT-nin sekvenləşdirilməsi və axar sitometriya kimi üsullar sayəsində biz bir millilitr içməli suda 80 minə qədər bakteriya aşkar etmişik».

Ekspertlər bildirirlər ki, su kəməri sisteminə azı bir neçə min müxtəlif növ suyun keyfiyyətinə təsir göstərən bakteriya yaşayır. Bu məlumat suyun insan sağlamlığına təsirinin öyrənilməsində faydalı ola bilər.

Müdrilər deyib ki...

«Bir insanın sənə nələri verə biləcəyi deyil, sənin üçün nələrdən imtina edə biləcəyi daha önəmlidir».

Hegel (1770-1831)

